

WST.

Z ŻYCIA

Politechniki Śląskiej

1999

czerwiec'99

2.4492/98/99

17.06.1999 r. – OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II W GLIWICACH

nr 9 (88)

Rok akademicki
1998/1999

15.06.1999 r.

JM Rektor Politechniki Śląskiej prof. B. Pochopień w obecności bpa J. Wiczorka składa na ręce kardynała A. Maida dar dla Ojca Świętego Jana Pawła II

NIEOBECNY - OBECNY WIRTUALNIE, I WRESZCIE OBECNY RZECZYWIŚCIE: OJCIEC ŚWIĘTY JAN PAWEŁ II W GLIWICACH

Wydarzenia dni 15 i 17 czerwca 1999 r. przejdą chyba do historii jako jedne z najbardziej niezwykłych, spośród dni pobytu Ojca Świętego Jana Pawła II w Ojczyźnie.

Gliwice, 15 czerwca 1999 r.

Mimo zapowiedzianej nieobecności - z powodu choroby - oczekiwanego Papieża, na lotnisku w Gliwicach zgromadziło się przeszło pół miliona wiernych (niektóre źródła podawały liczbę ok. 800 tys.), w tym studenci, pracownicy i Senat Politechniki Śląskiej, a także przedstawiciele władz państwowych i samorządowych na czele z Premierem Jerzym Buzkiem.

ofiarna do Boga i Namiestnika Chrystusowego - Jana Pawła II".

W homilii biskupa Alfonsa Nossola zostały przywołane słowa Jana Pawła II, wypowiedziane w dniu inauguracji Jego pontyfikatu: "Otwórzcie na oścież drzwi waszych serc". W przesłaniu do wiernych biskup Nossol podkreślał znaczenie miłości, mówił o samotności tych, którzy nigdy nie kochali, którzy nie doświadczyli wspólnoty bycia dla innych. Wypowiedział także i takie słowa: "Jest nam ogromnie smutno Ojcze Święty, że nie ma Ciebie tu z nami".

Na uroczyste nieszpory ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa przybył orszak papieski na

15.06.1999 r. – podczas mszy św. na lotnisku w Gliwicach

Mszy św. przewodniczył Metropolita Katowicki ks. arcybiskup Damian Zimoń, a homilię wygłosił Ordynariusz Diecezji Opolskiej ks. bp. Alfons Nossol. Witając zgromadzonych Ordynariusz Diecezji Gliwickiej, ks. biskup Jan Wieczorek nie krył wzruszenia, mówiąc m.in.: "Wiemy, że Ojciec Święty nas słyszy, że nas widzi, choć tylko na ekranie nowoczesnego środka przekazu... Chcemy modlić się i myśleć o dobrodziejach, którzy to miejsce spotkania przygotowali, za tych, których przywiodła wiara, nadzieja i miłość

czele z legatem papieskim ks. kardynałem Adamem Maidą z USA, który im przewodniczył pod nieobecność Papieża. Ojciec Święty uczestniczył w nieszporach przed ekranem telewizora. Na pustym tronie papieskim złożono bukiet białych kwiatów. W czasie nieszporów przemówienie skierowane do Ojca Świętego wygłosił ks. bp. Jan Wieczorek (tekst zamieszczamy poniżej). Przemówienie papieża przygotowane specjalnie dla uczestniczących w gliwickich nieszporach odczytał Nuncjusz Apostolski

ks. arcybiskup Józef Kowalczyk (tekst zamieszczamy również poniżej).

W części końcowej niesporów przekazano kardynałowi Adamowi Maidzie dary przygotowane dla Ojca Świętego. W imieniu społeczności akademickiej Politechniki Śląskiej Rektor prof. Bolesław Pochopień złożył w darze:

- miniaturę rzeźby "Męka Pańska" artysty hiszpańskiego Antonio Gaudiego, której oryginał w naturalnej wielkości znajduje się w zbiorach sakralnych w Bazylice Św. Rodziny w Barcelonie,
- medalion autorstwa profesora Politechniki Śląskiej Stanisława Słodowego, upamiętniający spotkanie z Ojcem Świętym w Gliwicach (na awersie znajduje się portret Ojca Świętego Jana Pawła II, a na rewersie kompozycja symbolizująca Politechnikę Śląską).

Odlewy zostały wykonane ze srebra próby 850 w Katedrze Odlewnictwa Politechniki Śląskiej. Zostały one pokryte patyną, całkowicie obojętną chemicznie - dającą barwę tzw. starego srebra francuskiego.

Powierzchnie odlewów zostały pokryte naturalnym woskiem pszczelim, chroniącym przed działaniem atmosfery.

Przebieg i okoliczności następnego dnia wizyty Papieża Jana Pawła II, a w szczególności brak jakiegokolwiek nawiązania w Jego wystąpieniach do wydarzeń w Gliwicach, pozwoliły przypuszczać, że coś się jeszcze niespodziewanego powinno zdarzyć. Tym bardziej, że Ojciec Święty Jan Paweł II nieraz już potrafił wszystkich zaskoczyć.

Tekst przemówienia bpa Jana Wieczorka wygłoszony w czasie Niesporów 15 czerwca.

Potrzebujemy Twojej obecności Umiłowany Ojcze Święty!

Bóg Ojciec, który jest miłością, zatroskany o świat, o człowieka, posłał na ziemię swojego Syna Jezusa Chrystusa, aby każdy kto w Niego uwierzy, nie zginął, ale miał życie, miał życie wieczne (por. J3,16).

W ostatnim roku przygotowań do obchodu Jubileuszu 2000-lecia Narodzin Jezusa Chrystusa rozważamy tajemnicę Boga Ojca.

Ojcze Święty, umiłowany Ojcze Święty!

Ty jesteś w dzisiejszym świecie żywą ikoną promieniowania Bożego Ojcostwa. Ty jesteś tutaj dzisiaj z nami. Ty nas znasz, Ty nas kochasz. W czasie rzymskich uroczystości XX-lecia Twojego pontyfikatu zbliżyłeś się do naszych górników gliwickiej orkiestry. Pozdrawiając ich, postawiłeś im pełne zatroskania pytanie: "A pracę macie?". Choć w dalekim Rzy-

mie, to jednak jesteś zatroskany o człowieka tej ziemi, tej śląskiej ziemi. Dlatego tak bardzo ucieszyła nas wiadomość, że pragniesz być z nami na tej ziemi śląskiej.

Ten lud w trudnym okresie przemian potrzebuje Ciebie, potrzebuje Twego utwierdzenia nas w wierze, potrzebuje podbudowania nadziei i rozpalenia miłości do Boga i człowieka. Wierni diecezji gliwickiej to piękna mozaika Kościoła z tradycją wrocławską, katowicką, opolską, a po drugiej wojnie światowej ubogacona również tradycją przyniesioną z Kresów Wschodnich, tradycją lwowską. Wszystkich złączyła Matka-Kościół, a w tym również żywy kult Matki Bożej. To tu, z Gliwic wyruszyła w 1626 roku najstarsza, kontynuowana przez wieki, piesza pielgrzymka do Czarnej Madonny na Jasną Górę, by od siedmiu lat stać się pielgrzymką diecezjalną.

Umiłowany nasz Ojcze Święty!

Ty nas słyszysz w tej chwili. Tak licznie zebrał się ten lud na dzisiejszym spotkaniu. To ty ich zgromadziłeś na tym miejscu. Pozdrawiają Cię z tego miejsca. Tak Ojcze Święty, pozdrawiają Cię ludzie ciężkiej pracy, górnicy, hutnicy, rolnicy, świat nauki całej naszej metropolii górnośląskiej. Pozdrawiają Cię pielgrzymi przybyli z różnych stron Polski, jak również z Niemiec, Słowacji, Moraw i Czech. Pozdrawiają Cię przedstawiciele naszego Episkopatu. Pozdrawiają Cię przedstawiciele Episkopatów Niemiec, Czech oraz biskup Antoine N'talou z Kamerunu. Pozdrawiają Cię wierni Metropolii Górnośląskiej oraz archidiecezji wrocławskiej, diecezji bielsko-żywieckiej, częstochowskiej, legnickiej, kaliskiej, zielonogórsko-gorzowskiej oraz wierni obrządku bizantyjsko-ukraińskiego i ormiańskiego wraz z ich duszpasterzami.

Pozdrawiają Cię Ojcze Święty parlamentarzyści ziemi śląskiej, ale pozdrawia w sposób szczególny przybyły na tę uroczystość Premier, gliwiczanie wraz z Małżonką. Pozdrawiają Cię władze wojewódzkie i samorządowe z Wojewodą Górnośląskim na czele, Prezydentami, Burmistrzami, Wójtami. Pozdrawiają Rektorzy wyższych uczelni, szczególnie Uniwersytetu Opolskiego z dziekanem Wydziału Teologicznego, Uniwersytetu Śląskiego, Politechniki Śląskiej, Politechniki Opolskiej, Wyższe Seminarium Duchowne w Opolu, Gliwicach i Katowicach, Akademia Medyczna, Akademia Ekonomiczna, Akademia Muzyczna, Akademia Wychowania Fizycznego, wyższe uczelnie Czech i Moraw.

Ojcze Święty!

Pozdrawiają Cię z tego miejsca górnicy, hutnicy, służba zdrowia, honorowi dawcy krwi, liczna rzesza niepełnosprawnych.

Pozdrawiają Cię ruchy młodzieżowe i stowarzyszenia katolickie, pozdrawiają Cię mali czytelnicy tak zwanego "Małego Gościa Niedzielnego", pozdrawiają Cię Stowarzyszenia Ekolo-

giczne Regionu Górnośląskiego oraz Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne.

Za dar Twojego orędzia do nas skierowanego chcemy dziś dziękować. Chcemy dziękować za to wszystko co czynisz dla tej pięknej metropolii górnośląskiej. Dziękujemy za to wszystko, co w przeszłości i dziś świadczysz temu ludowi.

Modlimy się tutaj w Twojej intencji, również Ofiara Mszy Świętej była wypełniona tym gorącym wołaniem do Ojca Niebieskiego w ofierze Jezusa Chrystusa o zdrowie, o błogosławieństwo dla Twojej pracy apostołskiej. Błogosław naszej diecezji, błogosław całej metropolii, błogosław wszystkim tu dziś zgromadzonym. Za miłość nam okazaną chcemy się odwdziżyć nie tylko modlitwą, śpiewaniem pięknych Nieszporów w Twojej intencji, ale i pełnieniem woli Ojca miłości na drogach naszego życia.

**Homilia przygotowana przez
Ojca Świętego Jana Pawła II,
wygłoszona podczas spotkania
z wiernymi w Gliwicach 15 czerwca
1999 roku przez nuncjusza
apostołskiego w Polsce księdza
arcybiskupa Józefa Kowalczyka**

"Popatrzcie, jaką miłością obdarzył nas Ojciec: zostaliśmy nazwani dziećmi Bożymi: i rzeczywiście nimi jesteśmy" (1 J 3, 1).

Dzisiejsze spotkanie wprowadza nas bezpośrednio w głębię tajemnicy miłości Boga. Uczestniczymy bowiem w Nieszporach ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa, które pozwalają nam przeżyć i doświadczyć, czym jest miłość, jaką Bóg darzy człowieka. Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne (J 3, 16). Świat jest miłowany przez Boga i będzie miłowany do końca. Przebite na krzyżu i otwarte Serce Syna Bożego świadczy dogłębnie i w sposób definitywny o Bożej miłości. Święty Bonawentura napisze: "Pan Bóg dozwolił, iż jeden z żołnierzy, uderzając włócznią, otworzył najświętszy bok. Popłynęła zeń krew i woda, stając się zapłatą naszego zbawienia" (Liturgia Godzin, t. III, s. 519).

Stajemy z drżącym sercem i w pokorze przed wielką tajemnicą Boga, który jest miłością. Pragniemy dzisiaj tu, w Gliwicach, wyrazić Mu nasze uwielbienie i zarazem wielką wdzięczność. Przybywam do was z radością, bo jesteście mi bliscy. Cały lud Śląska jest bliski memu sercu. Jako metropolita krakowski pielgrzymowałem każdego roku do Matki Bożej Piekarskiej i tam spotykaliśmy się na wspólnej modlitwie. Bardzo sobie ceniłem każde zaproszenie. Było to dla mnie zawsze głębokie przeżycie. Ale w diecezji gliwickiej jestem po raz pierwszy, bo jest to młoda diecezja, która powstała kilka lat

temu. Dlatego przyjmijcie moje serdeczne pozdrowienie, które kieruję najpierw do waszego biskupa Jana i do biskupa pomocniczego Gerarda. Pozdrawiam również duchowieństwo, rodziny zakonne, wszystkie osoby konsekrowane i lud wierny tej diecezji. Cieszę się, że na szlaku mojej pielgrzymki do Ojczyzny znalazły się Gliwice, miasto, które niejednokrotnie odwiedzałem i z którym łączą mnie szczególne wspomnienia. Z wielką radością nawiedzam tę ziemię ludzi ciężkiej pracy, ziemię polskiego górnika, ziemię hut, kopalń i pieców fabrycznych, ale też ziemię posiadającą bogatą tradycję religijną. Myśli moje i serce otwierają się dzisiaj ku wam tu obecnym, ku wszystkim ludziom Górnego Śląska i całej ziemi śląskiej. Pozdrawiam was wszystkich w imię Boga w Trójcy Świętej Jedynej.

"Bóg jest miłością" (1 J 4, 16). Te słowa Świętego Jana Ewangelisty stanowią temat przewodni papieskiej pielgrzymki do Polski. W przeddzień Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 trzeba, aby ta radosna i przejmująca zarazem nowina o miłującym Bogu została światu ponownie ukazana. Bóg jest rzeczywistością, która wymyka się naszej zdolności wyczerpującego zrozumienia. Dlatego, że jest Bogiem, nie zdołamy Jego nieskończoności objąć naszym rozumem, ani zamknąć w ciasnych ludzkich wymiarach. To On nas ocenia, rządzi nami, prowadzi nas i rozumie, choćbyśmy nie byli tego świadomi. Ale ten nieosiągalny w swojej istocie Bóg stał się bliski człowiekowi poprzez swoją ojcowską miłość. Prawda o Bogu, który jest miłością, stanowi jakby syntezę i równocześnie szczyt wszystkiego, co Bóg nam objawił o sobie, co nam powiedział przez Proroków i przez Chrystusa o tym, kim jest.

Tę miłość objawiał na różne sposoby. Najpierw w tajemnicy stworzenia. Stworzenie jest dziełem Bożej wszechmocy, kierowanej mądrością i miłością. "Ukochałem cię odwieczną miłością, dlatego też zachowałem dla ciebie łaskawość" - powie Bóg do Izraela ustami Proroka Jeremiasza (31, 3). Bóg umiłował świat, który stworzył, a w nim umiłował ponad wszystko człowieka. A nawet wtedy, gdy człowiek sprzeniewierzył się tej pierwotnej miłości, Bóg nie przestał go kochać i podźwignął z upadku, bo jest Ojcem, bo jest Miłością. Bóg objawił swą miłość w sposób ostateczny i najdoskonalszy w Chrystusie - w Jego krzyżu i w Jego zmartwychwstaniu. Święty Paweł powie: "Bóg, będąc bogaty w miłosierdzie, przez wielką swą miłość, jaką nas umiłował, i to nas, umarłych na skutek występków, razem z Chrystusem przywrócił do życia" (Ef 2, 4-5). W tegorocznym Orędziu do młodych napisałem: "Ojciec was miłuje". Ta wspaniała wiadomość zostaje złożona w sercu człowieka wierzącego, który jak ukochany uczeń Jezusa, kładzie głowę na piersi Nauczyciela i słucha Jego zwierzeń: "Kto (...) Mnie miłuje, ten będzie umiłowany przez

Ojca mego, a również Ja będę go miłował i obwiążę mu siebie" (J 14, 21).

Ojciec was miłuje - te słowa Pana Jezusa stanowią samo centrum Ewangelii. Równocześnie nikt tak jak Chrystus nie uwydatnia tego, że ta miłość jest wymagająca: stawszy się posłusznym aż do śmierci (Flp 2, 8) najdoskonalej poczył, że oczekuje ona ludzkiej odpowiedzi. Domaga się wierności przykazaniom i powołaniu, jakie człowiek otrzymał od Boga.

"Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam" (1 J 4,16). Człowiek przez łaskę jest powołany do przymierza ze swoim Stwórcą, do dania odpowiedzi wiary i miłości, jakiej nikt inny nie może za niego dać. Tej odpowiedzi nie brakło tu, na Śląsku. Dawaliście ją Bogu przez całe wieki swoim chrześcijańskim życiem. W ciągu dziejów byliście zawsze zjednoczeni z Kościołem i z jego Pasterzami, mocno przywiązani do tradycji religijnej waszych przodków. Zwłaszcza długi okres powojenny, aż do zmian, jakie nastąpiły w naszym kraju w 1989 roku, był czasem wielkiej próby wiary także i dla was. Trwaliście wiernie przy Bogu, opierając się ateizacji i laicyzacji narodu i walce z religią. Przypominam sobie, jak tysiące robotników Śląska powtarzało zdecydowanie w Piekarskim Sanktuarium hasło: "Niedziela Boża i nasza". Czuliście zawsze potrzebę modlitwy i miejsc, gdzie mogłaby się ona wznosić. Dlatego nie brakło wam woli ducha i ofiarności, aby troszczyć się o budowę nowych kościołów i miejsc kultu, których wiele powstało w tamtym czasie w miastach i wioskach Górnego Śląska. Drogie wam było również dobro rodziny. Dlatego domagaliście się dla niej należnych praw, zwłaszcza prawa do swobodnego wychowywania w wierze waszych dzieci i młodzieży. Gromadziliście się często w sanktuariach i na wielu innych miejscach bliskich waszemu sercu, aby wyrazić przywiązanie do Boga i dać temu świadectwo. Zapraszaliście i mnie na te wspólne śląskie uroczystości. Bardzo chętnie głosiłem wam słowo Boże, bo potrzebowaliście umocnienia w trudnym czasie zmagania o zachowanie chrześcijańskiej tożsamości, o zachowanie ludzkiej godności, o siłę, by słuchać "bardziej Boga niż ludzi" (por. Dz 5, 29).

Patrząc w przeszłość, dziękujemy dzisiaj Opatrzności za ten egzamin z wierności Bogu i Ewangelii, Kościołowi i jego Pasterzom. Był to również egzamin z odpowiedzialności za naród, za chrześcijańską ojczyznę i jej tysiącletnie dziedzictwo, które pomimo wielkich prób nie uległo zniszczeniu ani zapomnieniu. Stało się tak dlatego, żeście "poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam" i zapragnęliście miłością odpowiadać zawsze Bogu.

"Szczęśliwy człowiek, który nie idzie za radą występnych, lecz ma upodobanie w Prawie Pana, nad Jego prawem rozmyśla dniem i nocą" (por. Ps 1, 1-2). Słyszeliśmy te słowa Psal-

misty w krótkim czytaniu podczas tych Nieszporów.

Pozostańcie wierni doświadczeniu pokoleń, które żyły na tej ziemi z Bogiem w sercu i z modlitwą na ustach. Niech zawsze na Śląsku zwycięża wiara i zdrowa moralność, prawdziwy duch chrześcijański i poszanowanie Bożych przykazań. Zachowujcie jak skarb największy to, co było źródłem duchowej siły waszych ojców. Oni umieli włączyć Boga w swoje życie i w Nim zwyciężać wszelkie przejawy zła, czego wymownym symbolem jest owo górnicze Szczęść Boże!. Umieście zachować serce zawsze otwarte na wartości głoszone przez Ewangelię, strzeżcie tych wartości, które stanowią o waszej tożsamości.

Drodzy Bracia i Siostry, chciałem wam również powiedzieć, że wiem o waszych trudnościach, obawach i cierpieniach, jakie przeżywacie obecnie, jakie przeżywa świat pracy w tej diecezji i na całym Śląsku. Zdaję sobie sprawę z zagrożeń z tym związanych zwłaszcza dla wielu rodzin i dla całego życia społecznego. Wymagają uważnego rozpatrzenia zarówno przyczyny tych zagrożeń, jak i możliwe rozwiązania. Mówiłem o tym już podczas tej pielgrzymki w Sosnowcu. Dzisiaj zwracam się jeszcze raz do wszystkich moich rodaków w Ojczyźnie. Budujcie przyszłość narodu na miłości Boga i braci, na poszanowaniu przykazań Bożych i na życiu łaski. Szczęśliwy jest bowiem człowiek, szczęśliwy jest naród, który ma upodobanie w Prawie Pana.

Świadomość, że Bóg nas miłuje, winna przynaglać do miłości ludzi, wszystkich ludzi bez wyjątku i bez żadnego podziału na przyjaciół czy wrogów. Miłość do człowieka to pragnienie prawdziwego dobra dla każdego. To troska także o to, by zabezpieczyć to dobro i odsunąć wszelkie formy zła i niesprawiedliwości. Trzeba ciągle i wytrwale szukać dróg sprawiedliwego rozwoju dla wszystkich, ażeby - jak mówi Sobór - "życie ludzkie uczynić bardziej ludzkim" (por. Gaudium et spes, 38). Niech miłość i sprawiedliwość obfitują w naszym kraju, przynosząc każdego dnia owoce w życiu społeczeństwa. Tylko dzięki niej ta ziemia może stać się szczęśliwym domem. Bez wielkiej i prawdziwej Miłości nie ma domu dla człowieka. Choćby osiągnął wielkie sukcesy w dziedzinie rozwoju materialnego, bez niej byłby skazany na życie pozbawione prawdziwego sensu. "Człowiek jest jedynym na ziemi stworzeniem, którego Bóg chciał dla niego samego" (por. Gaudium et spes, 24). Powołany został do uczestnictwa w życiu Bożym, powołany do pełni łaski i prawdy. Swoją wielkość, wartość i godność swego człowieczeństwa odnajduje w tym właśnie powołaniu.

Niech Bóg, który jest miłością, będzie światłem waszego życia na dzisiaj i na czasy, które nadchodzą. Niech będzie światłem dla całej naszej

Ojczyzny. Budujcie przyszłość godną człowieka i jego powołania.

Was wszystkich, wasze rodziny i wasze sprawy składam u stóp Matki Najświętszej, która jest czczona w wielu sanktuariach tej diecezji i na całej ziemi śląskiej. Niech uczy miłości Boga i człowieka, tak jak to Ona czyniła w swoim życiu.

Szczęść Boże wszystkim!

Gliwice, 17 czerwca 1999 r.

I oto 16 czerwca 1999 r., w późnych godzinach wieczornych dociera do Gliwic radosna wiadomość, że Ojciec Święty Jan Paweł II decyduje się na przylot do Gliwic w dniu następnym... Nocna mobilizacja nazwana "Cudem nad Kłodnicą"..., krótko przed południem Ojciec Święty staje na płycie gliwickiego lotniska. W imieniu społeczności akademickiej Ojca Świętego Jana Pawła II powitał JM Rektor prof. B. Pochopień.

cudowne obrazy Matki Boskiej i sztandar miejski.

Następnie odbył się "radosny dialog" Ojca Świętego z zebranymi:

- **Bóg zapłać! Bóg zapłać za waszą świętą cierpliwość dla Papieża!**
- Dużo zdrowia!
- **Widać, że Ślązak cierpliwy i twardy. Bo ja bym z takim Papieżem nie wytrzymał. Ma przyjechać, nie przyjeżdżo, potem znowu ni ma przyjechać - przyjeżdżo.**
- Nic nie szkodzi!
- **No to dobrze. Jak nic nie szkodzi, to jakoś ze spokojnym sumieniem odjadę do Rzymu.**
- Zostań z nami! Witaj doma!
- **Jeszcze pojedę Matkę Boską Częstochowską przeprosić i ze spokojnym sumieniem odjadę, bo mi Ślązaki z Gliwic przebaczyły.**

17.06.1999 r. – wszyscy witaliśmy Ojca Świętego na lotnisku w Gliwicach

Słowa oficjalnego powitania skierował do Ojca Świętego ks. bp. Jan Wierczok: *"Ojcze Święty, ale bardzo umiłowany przez lud ziemi śląskiej. Po raz drugi ponad pół miliona wiernych zebrało się na tym miejscu by powiedzieć wielkiemu Pielgrzymowi "Kochamy cię". Miłość potrzebuje ofiary. Ojcze Święty! Ty jesteś dzisiaj świadkiem co znaczy miłość ofiarna. Miłość domaga się nieraz doświadczenia. Ty go ostatnio doświadczyłeś. Ale nie chciałeś nas pozostawić sierotami na ziemi ojczystej. I dlatego wdzięczni jesteśmy, że w tej miłości do człowieka, do nas, jesteś największym świadectwem na całym świecie. Bóg zapłać"*.

Po powitaniu Papież odmówił z wiernymi modlitwę Anioł Pański oraz poświęcił korony na

- Zostań z nami!
- **Bogu dzięki, że choć padać przestało.**
- Nie padało!
- **Ale w Krakowie padało.**
- Zostań tutaj!
- **Wyście zawsze lepsi.**
- Kochamy Ciebie!
- **Bogu dzięki, że choć tyle. Na drugi raz zobaczymy.**
- Jeszcze więcej!
- **Mówią: "żeby już jechać".**
- **Ślązaki umieją śpiewać. Wystarczy przypomnieć te nieszpory na Górze Św. Anny. Umieją śpiewać. Bóg wam zapłać. Szczęść Boże!**

Jan Paweł II był w Gliwicach 27 minut. Z naszego miasta odleciał do Częstochowy i tego samego dnia wieczorem pożegnał Polskę, udając się do Watykanu.

W "Gościu Niedzielnym" z dnia 27 czerwca br. zamieszczono wypowiedź z dnia 15 czerwca br. JM Rektora prof. B. Pochopienia pt. "Nie zawieść Jego nadziei", którą zamieszczamy poniżej:

W odróżnieniu od moich poprzednich spotkań z Ojcem Świętym Janem Pawłem II, nawet tych najbardziej bezpośrednich z możliwością rozmowy - to spotkanie w Gliwicach było dla mnie szczególne i niezwykle. Z jednej strony było to tylko spotkanie z Jego słowem, skierowanym do nas zebranych na uroczystych nieszporach, ale także mimo Jego fizycznej nieobecności spotkanie z Nim samym.

Uważam to spotkanie za najbardziej bezpośrednie ze wszystkich moich dotychczasowych, bo dodatkowo było wzmocnione wyczuwalną solidarnością wszystkich zebranych z niespodziewanie dotkniętym cierpieniem Ojcem Świętym i Jego obecnością duchową.

Ta nieobecność była jakimś szczególnym znakiem kierującym nasze umysły do głębszego skupienia się nad treścią przesłania Ojca Świętego, które w tym dniu zamierzał osobiście nam przekazać, a stało się to niemożliwym.

Pomocnymi okazały się jeszcze wzruszające słowa ks. bpa Jana Wieczorka i wygłoszona podczas uroczystej mszy św. homilia ks. bpa Alfonsa Nossola.

Ojciec Święty, w skierowanym do nas przesłaniu i pozdrowieniu, konsekwentnie wskazuje drogę budowania przyszłości w oparciu o pracę rąk i umysłów, przyszłości godnej człowieka i jego powołaniu, budowania cywilizacji miłości. Zwraca uwagę m.in. na źródła duchowej siły naszych ojców, wartości stanowiące o naszej tożsamości, poszanowanie Bożych przykazań. Apeluje o szukanie takich dróg rozwoju dla wszystkich, aby życie ludzkie uczynić bardziej ludzkim.

W tym dziele budowania przyszłości środowiska akademickie mają do spełnienia ważne zadanie konsekwentnego poszukiwania i odkrywania prawdy oraz głoszenia jej wśród ludzi, w warunkach dobrze pojętej wolności i poszanowania godności każdego człowieka. Zawsze musi nam towarzyszyć odpowiedzialność za tworzone dzieła, konieczność panowania nad re-

zultatami swoich działań i przewidywanie konsekwencji ich zastosowania.

Życzę sobie i nam wszystkim, abyśmy te wskazania Ojca Świętego skierowane podczas tegorocznej Pielgrzymki do Ojczyzny chcieli i potrafili wcielić w życie, abyśmy w naszym działaniu mieli ciągle na uwadze troskę o drugiego człowieka i dobro wspólne, abyśmy naszym postępowaniem nie zawiedli oczekiwania naszego Wielkiego Rodaka.

SENAT

■ **Nadzwyczajne posiedzenie Senatu**, które odbyło się 14 czerwca br., w całości poświęcone było dyskusji nad projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Celem dyskusji było wypracowanie stanowiska w sprawie projektu tej ustawy. Przyjęto, że treść stanowiska Senatu będzie głosowana na zwyczajnym posiedzeniu.

■ **XXX zwyczajne posiedzenie Senatu** odbyło się 28 czerwca br. W porządku obrad: zasięgnięcie opinii w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nie określony w Katedrze Projektowania Architektonicznego i Urbanistycznego (RAR) dra inż. arch. Jerzego Witeczka, zatwierdzenie zweryfikowanego przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowego za rok 1998, ustalenie wysokości odpisu z zysku netto za rok 1998 na fundusz zasadniczy Uczelni, stanowisko Senatu Politechniki Śląskiej w sprawie projektu MEN ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym", zmiana Regulaminu Samorządu Studenckiego Politechniki Śląskiej, zmiana w Regulaminie Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej, informacja o przebiegu naboru na I rok studiów na r.ak. 1999/2000 oraz sprawy bieżące i wolne wnioski.

W posiedzeniu uczestniczyło 37 członków Senatu i 6 zaproszonych gości.

■ **Wniosek Wydziału Architektury w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nie określony w Katedrze Projektowania Architektonicznego i Urbanistycznego dra inż. arch. Jerzego WITECZKA prof. Pol.Śl. zreferował Prorektor prof. J. CHOJCAN.**

W sprawie tej pozytywne opinie wyraziła Senacka Komisja ds. Kadry Naukowej.

Dr inż. arch. J. Witeczek prof. nzw. w Politechnice Śląskiej (58 l., doktorat - 1977 r.) pracuje w Uczelni od 1967 r. W latach 1968-69 odbył staż projektowy w Austrii i Niemczech. Obecnie pracuje na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej na stanowisku profesora nadzwyczajnego, pełniąc funkcję kierownika Katedry Projektowania Architektonicznego i Urbanistycznego.

W swojej 32-letniej pracy dydaktycznej, naukowej i twórczej uzyskał bardzo znaczące osiągnięcia nagradzane 14-krotnie nagrodami JM Rektora. Prowadzi samodzielnie dwa przedmioty z zakresu projektowania architektury mieszkaniowej i usługowej.

Wypromował 102 absolwentów, których prace dyplomowe uzyskały liczne nagrody m.in. w Konkursie Skrypija i Nowickiego - 1990 r. i nagrodę TUP-u (Towarzystwa Urbanistów Polskich) - 1994 r., wyróżnienie w Konkursie prac dyplomowych im. prof. Z. Majerskiego - 1999 r. Wśród jego osiągnięć dydaktycznych szczególnie znaczenie mają nagrody przyznawane na ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach prac studenckich i dyplomowych za prace wykonane pod jego kierunkiem (m.in. I nagroda im. W. Henna, nagroda Livio Dimitriui, nagroda Urban Studies and Architecture Institute w Nowym Jorku, I nagroda Towarzystwa Urbanistów Polskich i ostatnio wyróżnienie w Konkursie prac dyplomowych im. prof. Z. Majerskiego).

Jednocześnie prowadzi działalność naukową, publikacyjną i twórczą. Jego osiągnięcia w tym zakresie obejmują: 25 prac naukowo-badawczych (5 po nominacji), 21 nagród i wyróżnień w konkursach krajowych i międzynarodowych (I nagroda - 8, II i III - 5, wyróżnienia - 8), 46 obiektów zrealizowanych (14 po nominacji), 40 projektów niezrealizowanych (7 po nominacji).

Działa i jest znany i wysoce ceniony nie tylko na obszarze kraju. W 1990 r. wraz z zespołem uzyskał II nagrodę w Międzynarodowym Konkursie Architektonicznym w Niemczech za projekt "Reaktywacji i zabudowy terenów po kopalni Prosper w Bottrop", co jest osiągnięciem na skalę europejską.

Wymienione wcześniej prace projektowe stanowią w większości ważne zadania inwestycyjne, a wśród nich na szczególne podkreślenie zasługują: projekt i realizacja Hospicjum - szpitala dla chronicznie chorych w Katowicach (I nagroda w konkursie krajowym), projekt Centralnego Ośrodka Kultury w Katowicach (I nagroda w konkursie krajowym), zrealizowany projekt wnętrza statku MS "Politechnika Śląska", rekonstrukcje zabytkowych kościołów w Tworkowie i Raciborzu, zespół mieszkaniowy przy ul. Krasickiego i Nasypowej w Katowicach oraz liczne realizacje dla Politechniki Śl., jak: Aula Główna, audytorium na Wydz. Chemicznym oraz Automatyki, Elektroniki i Informatyki.

W twórczości architektonicznej prezentuje wysoki poziom warsztatu, dzięki któremu jest on powszechnie znany w Polsce. Jego działalność naukowo-badawcza i publikacyjna wiąże się ściśle z twórczą działalnością projektową. Włącza się również do zadań organizacyjnych Wydziału, pełniąc różne funkcje kierownicze lub w pracach komisji, m.in. w zakresie programu studiów, egzaminów wstępnych itp. Jest członkiem Wojewódzkiej Komisji Urbanistyki i Architektury w Katowicach, członkiem Kolegium Sędziów Konkursowych SARP, członkiem Komisji Urbanistyki i Architektury Oddziału PAN w Katowicach.

W dyskusji nad wnioskiem wypowiedzieli się: prof. J. BENDKOWSKI, prof. B. POCHOPIEŃ, dr K. STANGEL, prof. St. KOZIELSKI, prof. E. ŚWITOŃSKI i prof. J. CHOJCAN.

W głosowaniu tajnym Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (30 "tak", 2 "nie", 5 "wstrz.").

■ JM Rektor zapoznał Senat z opinią biegłego rewidenta sprawozdania finansowego Uczelni za rok 1998. W zakończeniu opinii stwierdzono: "Sprawozdanie finansowe jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa, przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny rentowności oraz wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od 1.01.1998 r.

do 31.12.1998 r., jak też sytuacji majątkowej i finansowej badanej jednostki na dzień 31.12.1998 r."

W dyskusji nad przedstawioną opinią (prof. J. BENDKOWSKI) pytano, czy biegły rewident wskazał zagrożenia finansowe w funkcjonowaniu Uczelni. Odpowiedź (mgr K. PRĘDA i JM Rektor prof. B. POCHOPIEŃ) była twierdząca, ale nie tylko w odniesieniu do na-

szej Uczelni lecz do całego szkolnictwa wyższego.

W głosowaniu jawnym Senat jednogłośnie podjął uchwałę w sprawie zatwierdzenia zweryfikowanego przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowego za rok 1998, zamykającego się sumą bilansową 174 539 590,88 i wynikiem finansowym netto 1 147 834,31 zł.

■ **W następnym punkcie JM Rektor zaproponował przeznaczenie zysku za 1998 rok w 80% na fundusz zasadniczy Uczelni i w pozostałych 20% na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (w ubiegłym roku 100% zysku przeznaczono na fundusz zasadniczy Uczelni). Uchwałę zatwierdzającą propozycję JM Rektora przyjęto jednogłośnie.**

■ JM poinformował, że wnioski z dyskusji przeprowadzonej na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu w dniu 14 czerwca br. nad projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" zostały uporządkowane i w całości zostaną przekazane MEN. Ponadto zaproponował przyjęcie stanowiska o następującej treści:

**Stanowisko Senatu Politechniki Śląskiej
z dnia 28 czerwca 1999 r.
w sprawie projektu MEN ustawy
"Prawo o szkolnictwie wyższym"**

Senat Politechniki Śląskiej z zadowoleniem przyjął inicjatywę Ministerstwa Edukacji Narodowej opracowania nowego projektu ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" i przedstawienia przez Ministra Edukacji Narodowej do konsultacji środowisk akademickich.

Senat Politechniki Śląskiej wyraża jednak głębokie zaniepokojenie kierunkiem niektórych proponowanych zmian. Największy niepokój budzi nadmierna fiskalizacja ustawy w każdym z kierunków działania uczelni.

Projekt ustawy w sposób niedostateczny precyzuje umiejscowienie szkół w systemie finansów publicznych, co może stworzyć istotne ograniczenia autonomii finansowej zwłaszcza uczelni akademickich.

Rezygnacja z dofinansowania domów i stołówek studenckich, wprowadzenie powszechnej odpłatności za usługi edukacyjne i postępowanie rekrutacyjne w niesprecyzowanej wysokości stwarza zagrożenie, że większości społeczeństwa, a w szczególności mieszkańców małych miast i wsi nie będzie stać na poniesienie kosztów kształcenia młodzieży na poziomie wyższym.

Wprowadzenie nowych zasad zatrudnienia nauczycieli akademickich z jednej strony ułatwi

zarządzanie kadrami, jednakże stwarza również istotne zagrożenie braku stabilizacji zatrudnienia oraz braku gwarancji utrzymania zarobków na godziwym poziomie. W konsekwencji może to spowodować odpływ najbardziej wartościowej kadry z uczelni.

Status uczestników studiów doktoranckich, mimo zakwalifikowania ich w projekcie ustawy do grupy studentów, nie został wyraźnie sprecyzowany, a również nie zostały określone zasady korzystania z dotychczas uzyskanych uprawnień analogicznych do uprawnień pracowniczych.

Niepokój wynikający z troski o wysoki poziom kwalifikacji kadry budzi generalne obniżenie wymagań dotyczących awansu na poszczególne szczeble hierarchii akademickiej.

Zwrócić należy również uwagę na usterki prawne, niekonsekwencje, niejednoznaczne i nieprecyzyjne określenie w projekcie ustawy, mogące w praktyce prowadzić do niewłaściwej interpretacji.

Stanowisko zostało przyjęte jednogłośnie.

■ **JM Rektor omówił następnie proponowane zmiany w Regulaminie Samorządu Studenckiego Politechniki Śląskiej.**

W dniu 8 czerwca br. na posiedzeniu Rady Delegatów Studenckich przyjęto uchwałę zmieniającą par. 19 w Regulaminie Samorządu Studenckiego. Zmiana ta dotyczy zwiększenia składu Rady Delegatów Studenckich o dwóch przedstawicieli z Centrum Kształcenia Inżynierów (przewodniczący Samorządu CKI i jeden delegat wybrany w wyborach w CKI) i umożliwia czynny udział studentów z CKI w pracach Rady Delegatów Studenckich. Studenci studiujący w CKI przynależą wprawdzie do określonych wydziałów, ale kontakt studentów CKI z przedstawicielami wydziałów w Radzie Delegatów Studenckich jest znikomy.

Prorektor prof. W. ZIELIŃSKI wyjaśnił ponadto, że od października br. w CKI będą studiować studenci z czterech wydziałów w liczbie ok. 2000, a zatem konieczne jest bezpośrednie przedstawicielstwo tak dużej grupy studentów w RDS.

O poparcie uchwały Rady Delegatów Studenckich prosił przewodniczący Samorządu Studenckiego A. DUDA. W dyskusji prof. J. KAŻMIERCZAK wyraził wątpliwość co do proponowanej zmiany, ale po wyjaśnieniach (prof. W. ZIELIŃSKI, A. DUDA) Senat podjął jednogłośnie uchwałę zmieniającą par. 19 Regulaminu Samorządu Studenckiego zgodnie z przedstawionym wnioskiem.

■ Następnie rozpatrzono zmianę w Regulaminie Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej, zatwierdzonego w dniu 31 maja br. W Regulaminie - jak stwierdził JM Rektor - wkraść się błąd w liczbie przedstawicieli Ośrodka Sportu w Radzie Ośrodka (wpisano czterech przedstawicieli, a powinno być dwóch). Sprawa była dyskutowana na spotkaniu z przewodniczącymi Związków Zawodowych. Związki Zawodowe uznały, że większe przedstawicielstwo pracowników Ośrodka Sportu w Radzie Ośrodka polepszy funkcję opiniodawczą Rady. Za pozostawieniem przyjętej poprzednio wersji (czterech przedstawicieli w Radzie) opowiedzieli się w dyskusji przew. ZNP dr B. PALUCHIEWICZ i przew. NSZZ "Solidarność" dr A. KOSSUTH oraz mgr I. PŁONKA.

W głosowaniu jawnym Senat przyjął jednak większością głosów (24 "tak", 3 "nie", 9 wstrz.) propozycję JM Rektora, która zmienia w par. 5 Regulaminu Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej liczbę przedstawicieli w Radzie Ośrodka z czterech do dwóch.

■ Prorektor ds. Dydaktyki prof. W. ZIELIŃSKI przedstawił informację o przebiegu naboru na I rok studiów na rok ak. 1999/2000.

Według danych z dnia 22 czerwca br. liczba kandydatów na studia dzienne wynosiła 7 128 (w roku ubiegłym było 6 264 kandydatów), a na studia wieczorowe - 2 900 (w roku ubiegłym podobnie). Najwięcej kandydatów w stosunku do limitu przyjęć na studia dzienne zanotowano na kierunku Zarządzanie i Marketing w Katowicach (8,0) oraz na kierunku Architektura i Urbanistyka (6,6), a nowy kierunek Zarządzanie i Inżynieria Produkcji ma najmniejsze zainteresowanie (0,1). Prorektor pozytywnie ocenił wprowadzenie naboru połączone z egzaminem maturalnym w wybranych szkołach średnich (limit - 924, liczba kandydatów - 911, przyjęto - 816).

Szczegóły dotyczące liczby kandydatów na poszczególne kierunki studiów dziennych i wieczorowych publikujemy w rubryce DYDAKTYKA.

Jednocześnie informujemy, że dodatkowy sprawdzian na studia dzienne na kierunkach, na których pozostały wolne miejsca odbędzie się w dniu 7 września br.

■ W sprawach bieżących i wolnych wnioskach wypowiadali się:

● JM REKTOR poinformował o wniosku Konferencji Rektorów Akademickich Szkół

Polskich w sprawie nowelizacji Ustawy z dnia 26.11.98 r. o finansach publicznych (wniesiono, aby Ustawa nie miała zastosowania do publicznych szkół wyższych). JM Rektor poinformował również o ogłoszonych przez Fundację im. Batorego dwóch konkursach (dot. wspierania projektów doskonalenia jakości dydaktyki i dot. stypendiów na wyjazdy na staże zagraniczne młodych pracowników nauki) oraz o przyjętym stanowisku przez Konferencję Rektorów Polskich Uczelni Technicznych w sprawie "Średniokresowego programu finansowania i dotacji w latach 2000-2002" (tekst stanowiska p. KRONIKA REKTORSKA).

● Prorektor prof. W. ZIELIŃSKI przypomniał o składaniu wniosków o stypendium MEN (do 15 lipca).

● Prorektor prof. J. CHOJCAN poinformował o zapowiedzi min. J.K. Frąckowiaka o wzroście udziału dotacji KBN do projektów celowych do 70%.

● Prof. J. SUŁKOWSKI przedstawił informacje z posiedzeń Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Jedno z nich poświęcone było dyskusji nad projektem ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Po kilkugodzinnych obradach RG przyjęła w tej sprawie obszerny stanowisko.

● Prof. R. GRZYMKOWSKI poruszył problem związany z funkcjonowaniem akademickiej służby zdrowia. Pytał kto ma wystawiać orzeczenie w sprawie powrotu pracownika do pracy po przebytej chorobie. Dyrektor W. WYDRYCHIEWICZ wyjaśnił, że orzeczenie wydaje lekarz posiadający uprawnienia z zakresu medycyny pracy (w Przychodni Akademickiej, z którą Uczelnia podpisała umowę, lekarzem tym jest pani dr Maria MRÓZ).

● Prof. W. CHOLEWA pytał o odpowiedź na pismo skierowane do JM Rektora. Prof. B. POCHOPIEŃ zapewnił, że odpowiedź zostanie przekazana na piśmie.

● Prof. J. SUWIŃSKI poruszył sprawę finansowania doktoranta - obcokrajowca. Sprawę wyjaśnili JM Rektor i Prorektor ds. Dydaktyki.

● JM Rektor podziękował wszystkim za udział w spotkaniu z Ojcem Świętym w Gliwicach w dniach 15 i 17 czerwca.

KRONIKA REKTORSKA

■ W dniu 2 czerwca 1999 r. JM Rektor B. POCHOPIEŃ, Prorektorzy i Dyrektor Administracyjny spotkali się w Zabrzu z Zarządem Miasta oraz radnymi Rady Miejskiej i wspólnie zwiedzili dobiegający końca remontu Dom Studencki przy ul. Jagiellońskiej, a także drugi remontowany dla potrzeb Politechniki Śląskiej obiekt przy ul. Roosevelta.

■ W dniu 6 czerwca 1999 r. odbyło się w Warszawie posiedzenie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, w którym uczestniczył JM Rektor B. POCHOPIEŃ. Dokonano podsumowania 2-letniej działalności KRASP, przyjęto nowy Regulamin KRASP, wybrano na nową kadencję przewodniczącego (prof. J. Woźnicki) i wiceprzewodniczących KRASP (prof. S. Jurga, prof. F. Ziejka). Podjęto uchwałę stanowiącą apel do Rządu i Parlamentu Rzeczypospolitej, jak również ustalono treść listu adresowanego do Ojca Świętego, który został wręczony w dniu 7 czerwca br. w czasie spotkania w Toruniu.

List Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Wasza Świętobliwość, Umiłowany Ojciec Święty,

Z wielką radością i wzruszeniem rektorzy polskich szkół akademickich przybywają do gościnnego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na spotkanie z Waszą Świętobliwością. Moment jest to szczególny, gdyż zgodnie z obowiązującym prawem za parę miesięcy następuje zmiana władz uczelni i dlatego są tutaj także rektorzy-elekci wybrani na trzyletnią kadencję obejmującą przełom tysiąclecia. Trzeba przy tym przypomnieć, że spotkania naszego Papieża z rektorami polskich szkół wyższych stały się już pewną tradycją. Z wdzięcznością wspominamy zarówno wizytę w Rzymie 4 stycznia 1996 roku, jak i spotkanie niemal dokładnie przed dwoma laty przy grobie świętego Jana z Kęt w krakowskiej kolegiacie św. Anny w dniu kanonizacji Królowej Jadwigi Andegawęńskiej. Nauczanie Papieża i słowa skierowane do ludzi nauki

i kultury są studiowane zawsze z największą uwagą w środowiskach akademickich. Dzisiejsze spotkanie ma z pewnością wymiar symboliczny także dlatego, iż u progu wielkiego jubileuszu dwóch tysięcy lat chrześcijaństwa pragniemy wstuchiwać się w papieskie przesłanie kierowane do uczonych. Jako rektorzy szkół wyższych czujemy się szczególnie odpowiedzialni za rozwój polskiej nauki i zapewnienie młodzieży kształcenia na najwyższym uniwersyteckim poziomie, nie zapominając przy tym o wyzwaniach współczesnego świata. Problemy publicznych szkół wyższych w Polsce, o których mówiliśmy w czasie poprzednich spotkań z Ojcem Świętym, pozostają ciągle aktualne: masowy charakter kształcenia przy niewystarczających nakładach finansowych, komercjalizacja edukacji i kultury, postępująca specjalizacja badań czy grożący nam kryzys pokoleniowy spowodowany odpływem z uczelni wielu młodych i zdolnych ludzi. Nie powinniśmy jednak narzekać, gdyż dane jest nam uczestniczyć w przebudowie nowoczesnego państwa polskiego i przygotowywać młode pokolenie do samodzielnego działania w wolnej Ojczyźnie. Jesteśmy głęboko przekonani, że dzisiejsze spotkanie z Ojcem Świętym pozwoli nam lepiej zrozumieć i skuteczniej wypełniać misję uczelni akademickich w naszym kraju.

Uchwała Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z dnia 6 czerwca 1999 r.

W ciągu ostatnich dziewięciu lat polskie państwowe szkoły wyższe przeszły proces gruntownej transformacji dostosowując się do wymogów gospodarki rynkowej; prawie trzykrotnie wzrosła liczba kształconych studentów przy praktycznie niezmiennym poziomie zatrudnienia nauczycieli akademickich, poszerzona została oferta edukacyjna, nastąpiła zmiana systemu wewnętrznego zarządzania uczelniami połączona z daleko idącą decentralizacją finansową, rozwinęły się nowe kierunki badań. Wszystko to nastąpiło bez specjalnych rządowych programów pomocowych a nawet w warunkach utrzymującego się w uczelniach znaczącego deficytu nakładów finansowych państwa przeznaczonych na szkolnictwo wyższe. Ocenia się, że środki na inwestycje i remonty nie pokrywają nawet 10% potrzeb, a niskie płace prowadzą do odpływu wartościowej kadry i zmuszają nauczycieli akademickich do szukania dodatkowych źródeł dochodu z uszczerbkiem dla badań naukowych i działalności dy-

daktycznej. Chroniczne niedofinansowanie uczelni uniemożliwia utrzymanie na odpowiednim poziomie zaplecza laboratoryjnego i technicznego oraz zagraża obniżaniem jakości kształcenia i utrudnia dostęp do studiów wbrew rosnącym potrzebom edukacyjnym polskiej młodzieży. Nakłady państwa na szkoły wyższe w Polsce w przeliczeniu na jednego studenta należą do najniższych w Europie, co w dłuższej perspektywie musi się odbić negatywnie na rozwoju cywilizacyjnym kraju.

W poczuciu odpowiedzialności za poziom wykształcenia polskiego społeczeństwa rektorzy szkół akademickich apelują do Rządu i Parlamentu Rzeczypospolitej o podjęcie pilnych działań, które usuną te zagrożenia. Oczekujemy zmiany systemu finansowania szkolnictwa wyższego oraz zwiększenia nakładów budżetowych w proporcji do rosnących zadań uczelni, ale jednocześnie stworzenia właściwych prawnych warunków działalności uczelni i możliwości łatwiejszego uzyskiwania środków ze źródeł pozabudżetowych. W oparciu o projekt przedłożony przez MEN apelujemy o przyspieszenie prac nad ustawą o szkołach wyższych, ze szczególnym uwzględnieniem uregulowania prawnego "odpłatności za niektóre usługi edukacyjne" zgodnie z nową Konstytucją RP. Sprawa ta nie tylko budzi niepokój środowiska akademickiego wobec zbliżającego się w październiku br. terminu dostosowania przepisów wykonawczych do postanowień Konstytucji, ale także ma istotne znaczenie ekonomiczne dla publicznych szkół wyższych, aktualnie osiągających od 10 do 50% swych przychodów z opłat za studia. Liczymy na to, że nowa ustawa zapewni autonomię i wysoki poziom kształcenia oraz poszerzy ramy funkcjonowania uczelni publicznych, przynosząc gwarancje rozwoju edukacji na poziomie akademickim stosownie do aspiracji Polski wśród narodów Europy.

■ W dniu 7 czerwca 1999 r. JM Rektor B. POCHOPIEŃ uczestniczył w spotkaniu rektorów wyższych uczelni z Papieżem Janem Pawłem II, które odbyło się w auli Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Tekst przemówienia Ojca Świętego wygłoszonego na spotkaniu z rektorami w Toruniu zamieszczamy w innym miejscu.

■ W dniu 8 czerwca 1999 r. zostało podpisane w Gliwicach porozumienie o współpracy naukowej pomiędzy Politechniką Śląską a Technicznym Uniwersytetem Górniczo-Geologicznym w Hanoi. Porozumienie podpisali Rektorzy Uczelni prof. B. POCHOPIEŃ i prof. BUI HOC.

■ W dniach 10 i 14 czerwca 1999 r. JM Rektor B. POCHOPIEŃ uczestniczył w posiedzeniach Rady Założycielskiej Śląskiej Akademickiej Sieci Komputerowej. W posiedzeniu w dniu 14 czerwca uczestniczyła również Pani Małgorzata Kozłowska, Podsekretarz Stanu w Komitecie Badań Naukowych.

■ JM Rektor B. POCHOPIEŃ uczestniczył w Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, która odbyła się w dniach 17-19 czerwca br. w Szczecinie z udziałem m.in. Ministra Edukacji Narodowej prof. M. Handke i podsekretarza stanu w KBN mgr M. Kozłowskiej. Minister M. Handke omówił projekt MEN ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym", a mgr M. Kozłowska przekazała informacje o nowelizacji Ustawy o KBN i zakresie stosowania ustawy o finansach publicznych w odniesieniu do szkół wyższych.

Dokonano oceny dotychczasowej działalności KRUPT i przedyskutowano kierunki działania na kolejną kadencję. Na przewodniczącą KRUPT na nową kadencję wybrano Rektora AGH prof. R. Tadeusiewicza. Przyjęto Stanowisko w sprawie projektu MEN ustawy pn. "Prawo o szkolnictwie wyższym".

**Stanowisko
Konferencji Rektorów
Polskich Uczelni Technicznych
w sprawie projektu ustawy
pn. "Prawo o szkolnictwie wyższym"
zgłoszonego przez MEN**

Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, nawiązując do uchwały Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z dnia 6 czerwca 1999 roku, podkreśla konieczność pilnego wprowadzenia nowych uregulowań dotyczących szkolnictwa wyższego. KRUPT uznaje projekt ustawy pn. "Prawo o szkolnictwie wyższym" z dnia 20 maja 1999 roku przedstawiony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej za właściwą podstawę do dalszych prac.

Przed nadaniem biegu pracom legislacyjnym w projekcie powinny być jednak wprowadzone przez Ministra istotne zmiany wynikające z dyskusji prowadzonej w środowisku akademickim. Zdaniem KRUPT dotyczy to przede wszystkim następujących problemów:

- roli statutu jako źródła prawa oraz ustroju publicznej szkoły wyższej, a w tym zasad autonomii, kompetencji organów uczelni, związ-

ków uczelni, zasad sprawowania nadzoru i pozycji dyrektora administracyjnego;

- *zasad finansowania i gospodarki uczelni gwarantującej publicznym szkołom wyższym, jako samodzielnie gospodarującym publicznym osobom prawnym finansowanym przez budżet państwa, zwiększania możliwości pozyskiwania środków ze źródeł pozabudżetowych, a zwłaszcza z opłat za studia;*
- *objęcia zasadą autonomii polityki kadrowej, systemu wyznaczania zadań oraz wynagradzania w publicznym szkolnictwie wyższym;*
- *przyjęcia wynikających z Konstytucji RP nowych uregulowań dotyczących pomocy społecznej dla studentów w taki sposób, aby w możliwie niewielkim stopniu wpływało to na aktualnie działający system pomocy materialnej w uczelniach;*
- *odstąpienia od wywołujących kontrowersje propozycji dotyczących modelu kariery naukowej oraz wymagań związanych z zatrudnieniem na stanowisku profesora nadzwyczajnego, z zapewnieniem możliwości zatrudnienia na tym stanowisku wybitnych specjalistów legitymujących się konkretnymi osiągnięciami w praktyce zawodowej w wybranych obszarach;*
- *rozwinęcia w projekcie regulacji dotyczących studiów, a w tym studiów doktoranckich i statusu doktoranta.*

KRUPT postanawia wraz z niniejszą uchwałą przekazać rektorom - członkom konferencji opracowany przez rektorów uczelni technicznych zbiór zgłoszonych przez nich uwag do projektu nowej ustawy, do wykorzystania w pracach Senatów poszczególnych uczelni.

■ Prorektor ds. Nauki Remigiusz SOSNOWSKI reprezentował Politechnikę Śląską na uroczystym odsłonięciu i poświęceniu pomnika Wojciecha Korfantego w Katowicach. Uroczystość miała miejsce w dniu 19.06.br. w Katowicach.

■ W dniu 22 czerwca br. JM Rektor B. POCHOPIEŃ i Prorektor R. SOSNOWSKI uczestniczyli w seminarium pt. "Model przestrzenny zintegrowanego systemu infrastruktury transportowo-przesyłowej Górnego Śląska", które odbyło się w Instytucie Transportu Politechniki Śląskiej w ramach cyklu seminariów składających się na program roboczej wizyty przewodniczącego Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju Jana Krzysztofa Bieleckiego, odbywającej się na Górnym Śląsku pod hasłem "Wpisywanie Górnego Śląska w światowe i eu-

ropejskie kierunki rozwoju węzłowych regionów XXI wieku".

■ W dniu 24 czerwca 1999 r. JM Rektor B. POCHOPIEŃ i Prorektor J. CHOJCAN byli gośćmi Dyrektora Telewizji Polskiej S.A. Oddziału w Katowicach, Andrzeja Janickiego. Rozmowy dotyczyły możliwości dalszego rozwoju współpracy między TVP a Politechniką Śląską.

TYTUŁ NAUKOWY STOPNIE I STANOWISKA

■ Tytuł profesora

Prezydent RP nadał tytuł naukowy profesora z dniem 19 maja 1999 roku następującym pracownikom Politechniki Śląskiej:

- **prof. dr hab.inż. Adam HERNAS** (RM-7)
- **prof. dr hab. Andrzej KAMIŃSKI** (RMF-2)
- **prof. dr hab.inż. Konrad WOJCIECHOWSKI** (RAu-1)

■ Stanowisko profesora nadzwyczajnego

JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej na okres od 1.06.1999 r. do 31.05.2004 r. panów:

- **dra hab.inż. Pawła SOWĘ** (RE-1)
- **dra hab.inż. Józefa ŚLEZIONĘ** (RM-6)
- **dra hab.inż. Lesława TOPÓR-KAMIŃSKIEGO** (RE-3)

■ Habilitacje

Stopień doktora habilitowanego uzyskał

- **dr inż. Stefan PASZEK** (ur. 26.05.1954 r. w Bielsku-Białej) z Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Przemysłowej (RE), w zakresie elektrotechniki - elektroenergetyki, elektrotechniki teoretycznej; uchwała RE - 13.04.99 r., zatwierdzenie przez CK ds. TNiSN - 21.06.99 r.

■ Doktoraty

Stopień doktora nauk technicznych uzyskali:

- **mgr inż. Beata KOSMAŁA-SZCZUREK** (ur. 27.02.1970 r. w Krakowie) z Politechniki Krakowskiej; temat pracy - "Badania transportu masy w układzie rzeczywistym

- ciecz-ciecz w polu ultradźwiękowym", promotor - dr hab.inż. Barbara Tal-Figiel prof. Pol. Krakowskiej, RCh - 9.06.99 r.
- **mgr inż. Piotr PORĄŃSKI** (ur. 19.10.1941 r. w Warszawie) z Instytutu Metalurgii Żelaza w Gliwicach; temat pracy - "Wysokotemperaturowa frakcyjna analiza tlenku w wybranych materiałach tlenkowych hutnictwa żelaza", promotor - prof. dr Jerzy Jurczyk, RCh - 9.06.99 r.
  - **mgr inż. Barbara WIECZOREK** (ur. 10.05.1971 r. w Chorzowie) z Katedry Teorii Konstrukcji Budowlanych Pol. Śląskiej; temat pracy - "Zadania brzegowe termodyfuzji lepkością", promotor prof. dr hab. inż. Jan Kubik, RB - 16.06.99 r. - **z wyróżnieniem**
  - **mgr inż. Dariusz BISMOR** (ur. 14.08.1970 r. w Knurowie) z Instytutu Automatyki Pol. Śląskiej; temat pracy - "Adaptive Algorithms for Active Noise Control in an Acoustic Duct", promotor - prof. dr hab.inż. Antoni Niederliński, RAu - 22.06.99 r.
  - **mgr inż. Grzegorz DRWAL** (ur. 7.04.1972 r. w Tarnowie) z Instytutu Matematyki Pol. Śląskiej; temat pracy - "Analiza wybranych zagadnień klasyfikacji w warunkach niepewności informacji", promotor - dr hab.inż. Adam Mrózek prof. Pol. Śląskiej, RAu - 22.06.99 r.
  - **mgr inż. Bogdan PANIC** (ur. 5.03.1963 r. w Katowicach) z Katedry Metalurgii Pol. Śląskiej; temat pracy - "Badanie przepływu przez warstwę kawałkowe gazu obciążonego pyłem", promotor - prof. dr hab.inż. Leszek Król, RM - 22.06.99 r.
  - **mgr inż. Sergiusz BORON** (ur. 28.02.1966 r. w Katowicach) z Instytutu Elektryfikacji i Automatyki Górnictwa Pol. Śląskiej; temat pracy - "Model matematyczny procesów cieplnych zachodzących w górniczych kablach oporowych i jego zastosowanie do analizy obciążalności prądowej", promotor - dr hab. inż. Anna Walaszek-Babiszewska, prof. Pol. Zielonogórskiej, RG - 22.06.99 r.
  - **mgr inż. Roman ŚCIGAŁA** (ur. 14.08.1965 r. w Bytomiu) z Katedry Geomech. Budown. Podziemnego i Ochrony Powierzchni Pol. Śląskiej; temat pracy - "Przemieszczenia i odkształcenia poziome terenu górniczego w funkcji czasu", promotor - prof. dr hab.inż. Jan Zych, RG - 22.06.99 r.
  - **mgr inż. arch. Zbyszko BUJNIEWICZ** (ur. 22.04.1966 r. w Gdańsku) z Katedry Pro-

jektowania Architektonicznego i Urbanistycznego Pol. Śląskiej;; temat pracy - "Kształtowanie transparentnych obiektów architektonicznych przy zastosowaniu współczesnych technologii szkła na podstawie wybranych projektów światowych i własnych", promotor - prof. dr inż. arch. Wiktor Jackiewicz, RAr - 23.06.99 r. **z wyróżnieniem**

- **mgr inż. arch. Joanna SOKOŁOWSKA-MOSKWIAK** (ur. 20.05.1966 r. w Gliwicach) z Katedry Historii i Teorii Architektury Pol. Śląskiej; temat pracy - "Ocena wartości konserwatorskiej powierzchniowych obiektów kopalnianych - systematyka zasad i możliwości kwalifikacji do ochrony", promotor - prof. dr hab.inż.arch. Andrzej Niezabitowski, RAr - 23.06.99 r.
- **mgr inż. Jerzy SZPINETER** (ur. 17.02.1944 r. we Lwowie) z Zakładów Elektrod Węglowych w Raciborzu; temat pracy - "Wpływ dodatku krzemu na strukturę i własności fizykochemiczne tworzyw węglowych", promotor - prof. dr hab.inż. Leszek Król, RM - 29.06.99 r.
- **mgr Marek URBAŃCZYK** (ur. 17.09.1949 r. w Siemianowicach Śląskich) z Akademii Muzycznej w Katowicach; temat pracy - "Architektoniczne i organmistrzowskie aspekty w konserwacji i restauracji zabytkowych organów na Górnym Śląsku, na przykładzie własnych doświadczeń realizacyjnych", promotor - dr hab. inż. arch. Jacek Radziejewicz-Winnicki, prof. w Pol. Śląskiej, RAr - 30.06.99 r. - **z wyróżnieniem**

Prof. dr hab. Irena BARANOWSKA wiceprzewodniczącą Komitetu Chemii Analitycznej PAN

W wyniku wyborów przeprowadzonych na pierwszym zebraniu plenarnym nowo wybranego składu Komitetu Chemii Analitycznej Polskiej Akademii Nauk, Pani prof. dr hab. Irena Baranowska została powołana na zastępcę przewodniczącego tego Komitetu na kadencję 1999-2002. W liście skierowanym do Pani Profesor przewodniczący Wydziału III PAN napisał m.in. *"Gratulując wyboru pragnę podziękować Pani Profesor za zaangażowanie i wkład w dorobek i osiągnięcia Komitetu w minionej kadencji. Jednocześnie wyrażam przekonanie, że również w bieżącej kadencji Pani uczestnictwo w kierowaniu pracami Komitetu Chemii Analitycznej przyczyni się do dalszego rozwoju działalności Komitetu dla dobra nauki i kraju"*.

DYDAKTYKA

LICZBA KANDYDATÓW NA STUDIA DZIENNE w r.ak. 1999/2000
(wg stanu z dnia 22 czerwca 1999 r.)

Wydz.	Kierunek studiów	Rodz. stud.	Limit przyjęć	Liczba kand.	Liczba przyjęć*
RAr	Architektura i Urbanistyka	M	90	591	0
RAu	Automatyka i Robotyka	M	180	109	0
	Elektronika i Telekomunikacja	M	180	266	0
	Informatyka	M	170	489	0
	MAKROKIERUNEK (w j.ang.)	M	60	27	0
RB	Budownictwo	M	150	541	0
	Budownictwo (2-stopniowe)	M	120	180	0
	Budownictwo - Rybnik (I.M.)	I	60	55	0
	Budownictwo Rybnik (B-Arch.)	I	60	139	0
RCh	Inż. Chemiczna i Proc.	M	120	82	35
	Technologia Chemiczna	M	300	215	83
	Zarządz. i Inż. Prod.	M	120	10	0
RE	Elektrotechnika	M	180	155	58
	Elektrotechnika	I	90	54	10
	Elektronika i Telekom.	I	90	325	66
RG	Górnictwo i Geologia	M	450	270	107
RIE	Inż. i Ochr. Środowiska	M	250	710	109
	Energet. Komun. - Rybnik	I	60	67	6
	Mech. i Bud. Maszyn	M	250	142	92
RMF	Fizyka Techniczna	M	120	32	0
	Matematyka	M	280	361	0
RMT	Automatyka i Robotyka	M	210	248	91
	Mech. i Bud. Maszyn	M	210	104	40
	Mech. i Bud. Maszyn	I	120	26	1
	Zarządz. i Inż. Prod.	M	210	12	0
RM	Inżynieria Materiałowa	M	100	74	28
	Inżynieria Materiałowa	I	60	15	0
	Metalurgia	M	100	62	38
	Metalurgia	I	60	7	0
	Transport	M	200	580	52
	Zarządz. i Inż. Prod.	M	100	38	0
ROZ	Zarz. i Market. - Zabrze	M	120	500	0
	Zarz. i Market. - Katowice	M	60	480	0
	Zarz. i Market. - Rybnik	I	60	97	0
	Zarz. i Market. - TG - Repty	I	60	17	0
	Zarz. i Inż. Prod. - Zabrze	M	60	16	0
	Zarz. i Inż. Prod. - Katowice	M	60	32	0
OGÓLEM			5170	7128	816

* - kwalifikacja na studia połączona z egzaminem dojrzałości

LICZBA KANDYDATÓW NA STUDIA WIECZOROWE w r.ak. 1999/2000
(wg stanu z dnia 22 czerwca 1999 r.)

Wydz.	Kierunek studiów	Limit przyjęć	Liczba kand.
RAr	Architektura i Urbanistyka	60	13
RAu	Automatyka i Robotyka	90	27
	Elektronika i Telekomunikacja	120	97
	Informatyka	90	138
RB	Budownictwo - Gliwice	150	112
	Budownictwo - Rybnik (IMB)	90	113
RCh	Technologia Chemiczna	100	8
RE	Elektrotechnika	210	103
RG	Górnictwo i Geologia - Rybnik	150	36
	Górnictwo i Geologia - Gliwice	150	48
RIE	Inż. i Ochr. Środowiska	150	119
	Mech. i Bud. Maszyn	120	42
RMF	Matematyka	120	15
RMT	Mech. i Bud. Maszyn	120	45
	Zarządz. i Inż. Prod. (RMT)	100	6
RM	Inżynieria Materiałowa	200	28
	Metalurgia	200	11
	Transport	200	202
	Zarządz. i Inż. Prod.	100	9
ROZ	Zarz. i Market. - Zabrze	60	137
	Zarz. i Market. - Katowice	60	65
	Zarz. i Market. - Rybnik	60	145
	Zarz. i Inż. Prod. - Zabrze	100	10
	Zarz. i Inż. Prod. - Katowice	100	15
OGÓLEM		2900	1544

Z POSIEDZENIA REKTORSKIEJ KOMISJI DS. BADAŃ WŁASNYCH

24 czerwca br. odbyło się posiedzenie Rektorskiej Komisji ds. Badań Własnych. Celem spotkania była ocena wyników prac w ramach badań własnych za 1998 r. oraz zatwierdzenie tematów badań własnych na 1999 r.

Wyniki badań własnych osiągnięte w 1998 r. na wydziałach zostały przedstawione przez członków Komisji. Przewodniczący Komisji, Prorektor ds. Nauki prof. Remigiusz SOSNOWSKI po zapoznaniu się z przedstawionymi ocenami odbiorów badań własnych na wydziałach przedłożył Rektorskiej Komisji wniosek o przyjęcie wyników badań własnych za 1998 r. Wniosek został przyjęty jednomyślnie.

W 1998 r. realizowane były w naszej Uczelni 203 tematy badawcze, na które wydano w skali całej Uczelni 4 943 259 zł., tj. 88% dotacji.

Traktując kwotę 4 943 259 zł jako 100%, środki te wykorzystano na:

osobowy f.płac wraz z ZUS-em	33%
fundusz bezosobowy	8%
materiały	8%
aparatura	8%
delegacje zagraniczne	2%
delegacje krajowe	4%
amortyzacja	11%
usługi	2%
narzut	24%

Rektorska Komisja ds. Badań Własnych na swoim posiedzeniu zatwierdziła również wyniki przeprowadzonych na wydziałach w 1999 r. konkursów tematów badań własnych dokonując równocześnie ostatecznego przydziału kwot na poszczególne tematy. Zatwierdzono do realizacji w 1999 r. 183 tematy badań własnych na łączną kwotę 6 102 000 zł. Podział tej kwoty oraz ilość realizowanych tematów w jednostkach przedstawiają się następująco:

Jednostka organizacyjna	Ilość tematów	Kwota
Wydziały:		
Architektury	5	419 878,-
Autom., Elektr. i Informatyki	3	717 351,-
Budownictwa	12	396 082,-
Chemiczny	57	638 696,-
Elektryczny	4	559 920,-
Górnictwa i Geologii	24	593 298,-
Inżynierii Środowiska i Energetyki	24	656 453,-
Inżynierii Materiał., Metalurgii i Transportu	21	628 506,-
Matematyczno-Fizyczny	8	446 361,-
Matematyczno Technologiczny	9	655 354,-
Organizacji i Zarządzania	12	238 954,-
Jednostki międzywydziałowe:		
Ośrodek Geometrii i Grafiki Inżynierskiej	1	49 487,-
Ośrodek Sportu	1	23 676,-
Studium Prakt. Nauki Języków Obcych	2	77 984,-
	183	6 102 000,-

Dotacja na badania własne w 1999 r. przyznana decyzją Przewodniczącego KBN wyniosła 6 780 000,-, a jej podział między jednostki podstawowe Uczelni dokonany został w oparciu o kryteria określone w zał. nr 3 do zasad gospodarki finansowej Uczelni, określonych Zarządzeniem nr 14/96/97 Rektora Pol. Śląskiej z dnia 16.01.1997 r.

Z przedstawionych przez członków Komisji informacji wynika, że dotacja na badania własne przeznaczona jest w jednostkach na finansowanie badań naukowych służących przede wszystkim rozwojowi naukowemu młodej kadry oraz kształtowaniu specjalizacji naukowej, co zgodne jest z zasadami uchwały nr 4/93 KBN z dnia 15.02.1993 r.

mgr Danuta Beck-Książek

ORGANIZACJA

W czerwcu 1999 roku ukazały się następujące wewnętrzne akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej:

■ Zarządzenia

- Nr 28/98/99 z dnia 21 czerwca w sprawie powołania Zespołu Kierowania Obroną Cywilną Politechniki Śląskiej
- Nr 29/98/99 z dnia 22 czerwca w sprawie utworzenia stanowiska Pełnomocnika Ochrony Informacji Niejawnych
- Nr 30/98/99 z dnia 28 czerwca w sprawie wprowadzenia Regulaminu Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych Politechniki Śląskiej
- Nr 31/98/99 z dnia 28 czerwca w sprawie wprowadzenia Regulaminu Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

■ Wyjazdy, przyjazdy

W czerwcu br. Dział Współpracy z Zagranicą zarejestrował 127 wyjazdów zagranicznych do 24 krajów. Na liście krajów, do których udali się nasi pracownicy są: Czechy (42 osoby), Niemcy (17), Słowacja (10), Austria (6), Wielka Brytania (6), Włochy (6), Finlandia (5), Holandia (4), Portugalia (4), Litwa (3), Słowenia (3), Chiny (2), Dania (2), Francja (2), Izrael (2), Kanada (2), Ukraina (2), USA (2), Węgry (2), Belgia (1), Chorwacja (1), Hiszpania (1), Rosja (1), Rumunia (1). Cele wyjazdów: konferencje - 65 osób, konsultacje i wykłady - 36 osób, w tym 9 w ramach programu SOKRATES, staże - 9 osób, wymiana - 4 osoby, inne powody - 13 osób.

Do Uczelni w tym miesiącu przybyły 24 osoby z następujących krajów: Czechy (5 osób), Ukraina (4), Dania (3), Francja (3), USA (3), Wiel-

ka Brytania (2), Brazylia (1), Bułgaria (1), Izrael (1), Litwa (1).

■ Wizyta wietnamskich gości

W dniu 8 czerwca br. na zaproszenie Prodziekana Wydziału Górnictwa i Geologii dr hab.inż. Krystiana PROBIERZA prof. Pol.Śl. przebywali z wizytą w naszej Uczelni JM Rektor Uniwersytetu Górnictwa i Geologii w Hanoi prof. BUI HOC oraz Dziekan Wydziału Geodezji tegoż Uniwersytetu prof. LAN. Wizyta gości wietnamskich poświęcona była zawarciu umowy o współpracy naukowej pomiędzy Politechniką Śląską i Uniwersytetem Górnictwa i Geologii w Hanoi.

Rektora i Dziekana uczelni wietnamskiej przyjął na audyencji JM Rektor Politechniki Śląskiej prof. Bolesław POCHOPIEŃ.

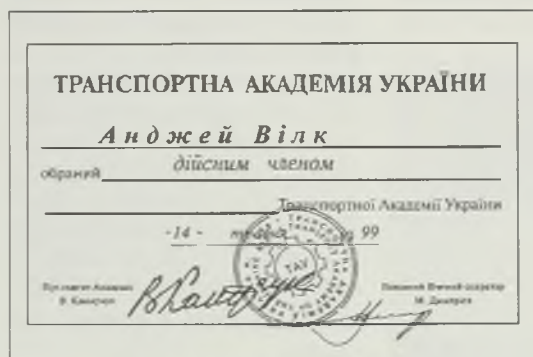
W obecności Dziekana i Prodziekanów Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej Rektorzy obydwu Uczelni uroczystie podpisali umowę o współpracy naukowej i dydaktycznej.

dr hab.inż. Jan Drenda

■ Delegacja Akademii Transportu Ukrainy w Politechnice Śląskiej

W dniach 14-17 czerwca br. gościła w Politechnice Śląskiej delegacja Akademii Transportu Ukrainy. W czasie rozmów uzgodniono przygotowanie umowy o współpracy pomiędzy Akademią i Politechniką Śląską.

Dotychczasowy zakres współpracy, dotyczący zagadnień transportowych, zostanie rozszerzony o problemy interesujące obie Uczelnie.

Dyrektor Instytutu Transportu Politechniki Śląskiej dr hab.inż. Andrzej WILK prof. w Pol.Śl. otrzymał nominację na członka Akademii Transportu w Ukrainie.

■ Sprostowanie

W numerze 7(86) z kwietnia br. na str. 29 w "Sprawozdaniu z działalności Politechniki Śląskiej w 1998 r.", w części dotyczącej współpracy z zagranicą wkradł się błąd. Wymieniono Fachhochschule Manheim, a powinno być: Uniwersytet w Mannheim. Przepraszamy!

Z ŻYCIA CKI

● W dniu 14.06.br. odbył się w Rybniku Konwent Prezydentów, Starostów, Burmistrzów i Wójtów regionu południowego. Spotkanie poświęcono koncepcji budowy kampusu uniwersyteckiego w Rybniku oraz wymianie poglądów na temat rozwoju szkolnictwa wyższego na terenie aglomeracji rybnickiej. W spotkaniu uczestniczył dyrektor CKI - doc. Sz. WYRA, który omówił aktualne zagadnienia związane z działalnością Politechniki Śląskiej w Rybniku. Samorządowcy poparli inicjatywę miasta, zmierzającą do rozbudowy bazy szkolnictwa wyższego na terenie Rybnika.

● Pierwsi absolwenci magisterskich studiów uzupełniających Wydziału Budownictwa, którzy odbyli 2-letnie studia w ramach specjalności technologiczno-menedżerskiej otrzymali dyplomy ukończenia studiów. Uroczyste wręczenie dyplomów miało miejsce w Centrum Kształcenia Inżynierów w dniu 12.06.br.

● Duże zainteresowanie środowiska towarzyszyło pierwszym obronom prac dyplomowych unikatowej specjalności budowlano-architektonicznej Wydziału Budownictwa. Specjalność ta powołana została przed 4 laty, zaś proces dydaktyczny oparty na tzw. projektach zintegrowanych był modyfikowany w czasie realizowanego programu Tempus-CON-AR. Egzamin dyplomowy składał się z dwóch części: publicznej prezentacji i obrony prac oraz egzaminu przed komisją. Pierwszy cykl obron odbył się w dniach 21, 22 i 25.06.br. W publicznych obronach uczestniczyli goście z Danii z Rektorem Horsens Politechnic - prof. Svendem Trostem oraz Glamorgen - z prof. Taylorem, z którymi to uczelniami Centrum Kształcenia Inżynierskiego współpracowało w ramach programu CON-AR. Goście wysoko ocenili zarówno poziom prac dyplomowych jak i sposób ich prezentacji przez dyplomantów.

● W Rektoracie odbyło się w dniu 23.06.br. uroczyste podpisanie porozumienia o dalszej współpracy (w związku z wygaśnięciem programu Tempus) pomiędzy Politechniką Śląską a Politechniką z Horsens. Porozumienie to dotyczy również kontynuacji współpracy pomiędzy tą uczelnią i CKI.

● Z udziałem przedstawicieli władz samorządowych Rybnika i okolicznych miast odbyły się obrony prac, których tematy zgłoszone zostały przez wydziały Urzędów Miast. Tematy zostały wykonane w ramach całosemestralnej praktyki VI-tego semestru, przez studentów specjalności budowlano-architektonicznej. Część tych prac przeznaczona będzie do realizacji. Ekspozycja wyróżnionych prac zostanie przygotowana w Teatrze Ziemi Rybnickiej.

KONFERENCJE I SEMINARIA

IUTAM/IACM/IABEM Symposium on Advanced Mathematical and Computational Mechanics Aspects of the Boundary Element Method

W dniach od 31 maja do 3 czerwca br. odbyło się w Krakowie IUTAM/IACM/IABEM Symposium on Advanced Mathematical and Computational Mechanics Aspects of the Boundary Element Method. Organizatorami Sympozjum była Katedra Wytrzymałości Materiałów i Metod Komputerowych Mechaniki Politechniki Śląskiej, Centrum Komputerowe Politechniki Krakowskiej oraz Komitet Mechaniki PAN.

Sympozjum zorganizowane zostało pod auspicjami International Union of Theoretical and Applied Mechanics (IUTAM), International Association for Computational Mechanics (IACM) oraz International Association for the Boundary Element Methods (IABEM).

Sympozjum odbyło się w Polskiej Akademii Umiejętności (PAU) w Krakowie.

Sympozja organizowane pod auspicjami IUTAM należą do jednych z najbardziej prestiżowych na świecie konferencji naukowych z zakresu mechaniki. Dotychczas w Polsce odbyło się tylko kilka sympozjów pod pa-

tronatem IUTAM. Zgodę na zorganizowanie niniejszego sympozjum podjęło Zgromadzenie Generalne (General Assembly) IUTAM na posiedzeniu w Kioto w 1996 r. w wyniku pozytywnego rozstrzygnięcia konkursu. Biuro IUTAM wyznaczyło Komitet Naukowy Sympozjum w składzie:

prof. T.Burczyński, Politechnika Śląska - przewodniczący,
 prof. T.A.Cruse, Vanderbilt University, USA - wiceprzewodniczący,
 prof. D.Beskos, University of Patras, Grecja,
 prof. H.D.Bui, Ecole Polytechnique, Francja,
 prof. L.B.Freund, Brown University, USA,
 prof. S.Kobayashi, Kyoto University, Japonia,
 prof. G.Kuhn, Erlangen-Nürnberg University, Niemcy,
 prof. H.A.Mang, Technical University of Wiena, Austria,
 prof. L.Morino, Third University of Rome, Włochy,
 prof. C.Pozrikidis, University of California, USA,
 prof. F.Rizzo, Iowa University, USA.

Komitet Organizacyjny Sympozjum działał w składzie:

prof. T.Burczyński - przewodniczący, B.Ulejczyk - sekretariat oraz dr M. Stanuszek, dr hab. R.Białecki, dr hab. A.Karafiata, prof. E.Majchrzak.

Sympozja organizowane pod auspicjami IUTAM odbywają się według specjalnych zasad: uczestnictwo ograniczone jest tylko do naukowców zaproszonych przez Komitet Naukowy, czas prezentacji wyników badań jest nie mniejszy niż 30 min., obrady odbywają się tylko w sesjach pojedynczych (zakaz organizowania sesji równoległych).

Zasady te gwarantują wysoki poziom naukowy sympozjum oraz umożliwiają rzetelne i dogłębne omówienie i przedyskutowanie problematyki naukowej sympozjum.

W sympozjum wzięło udział 60 osób z 17 krajów (Austria, Australia, Brazylia, Chiny, Francja, Grecja, Hiszpania, Japonia, Kanada, Niemcy, Polska, Słowacja, Słowenia, Ukraina, USA, Wielka Brytania, Włochy).

Wygłoszono 45 referatów, w tym 6 referatów kluczowych (keynote lecture).

Problematyka naukowa sympozjum obejmowała zaawansowane aspekty matematyczne i komputerowe metody elementów brzegowych w rozwiązywaniu zagadnień brzegowych i brzegowo-początkowych fizyki matematycznej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień z zakresu mechaniki.

Do głównych zagadnień omawianych w trakcie trwania sympozjum należą:

- brzegowo-całkowe sformułowania regularne, osobliwe i hipersingularne,
- ujęcia adaptacyjne, błędy i estymatory błędów,
- ujęcie Galerkin i Trefflza,
- stochastyczne, interwałowe i rozmyte ujęcia metody,
- nowe sformułowania i algorytmy dla zagadnień nieliniowych i zależnych od czasu,

Otwarcie Sympozjum: od lewej: prof. M. Chrzanowski - Prorektor Politechniki Krakowskiej, prof. R. Sosnowski - Prorektor Politechniki Śląskiej, prof. H.A. Mang - Wiceprezydent IACM, prof. T. Burczyński - Przewodniczący Komitetu Naukowego i Organizacyjnego Sympozjum, prof. T.A. Cruse - Prezydent IABEM, prof. G. Szefer - Przewodniczący Komitetu Mechaniki PAN, prof. A. Staruszkiewicz - Sekretarz III oddziału PAU

- zastosowania w zagadnieniach mechaniki pękania i kontaktu,
- zastosowania w analizie wrażliwości, optymalizacji,
- zastosowania w zagadnieniach odwrrotnych i źle postawionych.

Pełne referaty sympozjum drukowane są przez Kluwer Academic Publishers.

Przebieg oraz wyniki sympozjum zostały wysoko ocenione przez uczestników oraz Komitet Mechaniki PAN.

Była to pierwsza w Polsce międzynarodowa konferencja poświęcona metodzie elementów brzegowych.

Politechnika Śląska skupia najbardziej aktywnych w Polsce badaczy zajmujących się metodą elementów brzegowych. Świadectwem tego było wygłoszenie 8 referatów w czasie sympozjum przez krajowych naukowców.

T. Burczyński

ZASTOSOWANIE NOWOCZESNEJ APARATURY SCHNEIDER ELECTRIC W URZĄDZENIACH I INSTALACJACH ELEKTROENERGETYCZNYCH NISKIEGO NAPIĘCIA

1 czerwca br. na Wydziale Elektrycznym odbyło się seminarium naukowo-techniczne na podany wyżej temat, zorganizowane przez firmę Schneider Electric Polska, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów Pol.Śl. oraz Oddział Gliwicki Stowarzyszenia Elektryków Polskich z okazji Dnia Elektryka. Po otwarciu seminarium przez prezesa Oddziału dra inż. M. Mikruta wręczono dyplom Zasłużonego Seniora SEP. Godność tę, decyzją Zarządu Głównego SEP, otrzymał profesor Tadeusz ZAGAJEWSKI, doktor honoris causa Politechniki Śląskiej, były Dziekan

Wydziału Elektrycznego i współzałożyciel Wydziału Automatyki Pol.Śl., wieloletni członek SEP. Program seminarium obejmował 7 referatów, w tym referat wprowadzający na temat zastosowań sześciofluorku siarki w technice izolacyjnej urządzeń elektroenergetycznych, wygłoszony przez prof. dra hab. inż. Zbigniewa Gacka z Instytutu Elektroenergetyki i Sterowania Układów. Seminarium zgromadziło ok. 70 osób, przedstawicieli elektroenergetyki zawodowej i przemysłowej, biur projektowych oraz pracowników Politechniki Śląskiej.

DZIAŁANIA NA RZECZ TRANSFERU TECHNOLOGII I UTWORZENIA PARKU TECHNOLOGICZNEGO W GLIWICACH

Dnia 10 czerwca br. w Sali Senatu Politechniki Śląskiej odbyło się seminarium pt. "Działania na rzecz transferu technologii i utworzenia Parku Technologicznego w Gliwicach". Otwarcia seminarium dokonał JM Rektor Bolesław POCHOPIEŃ życząc uczestnikom seminarium owocnej dyskusji. Politechnikę Śląską reprezentowali: Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju prof. Jan CHOJCAN i Prorektor ds. Dydaktyki prof. Wojciech ZIELIŃSKI oraz Dyrektor Administracyjny mgr inż. Wojciech WYDRYCHIEWICZ.

W seminarium, które prowadził Pełnomocnik Rektora ds. Współpracy z Przemysłem i Transferu Technologii dr inż. Jerzy BARGLIK, uczestniczyli Dziekani Politechniki Śląskiej, Dyrektor Centrum Kształcenia Inżynierów w Rybniku, Pełnomocnicy ds. Transferu Technologii, przedstawiciele z Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej, kierownicy Działu

Badań i Transferu Technologii, prezydenci i wiceprezydenci z Województwa Śląskiego, dyrektorzy gliwickich, zabrzańskich i katowickich instytutów (Instytut Metalurgii Żelaza, Instytut Metali Nieżelaznych, Instytut Materiałów Ogniotrwałych, Instytut Spawalnictwa, Polskie Odczynniki Chemiczne S.A., Gliwickie Zakłady Urządzeń Technicznych S.A., Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN, Główny Instytut Górniczo-Przemysłowy Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej, Śląskiej Fundacji Wspierania Przedsiębiorczości, Agencji Rozwoju Lokalnego, Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., przedstawiciel Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz osoby zainteresowane tematyką seminarium.

W trakcie seminarium dr inż. Jerzy BARGLIK wygłosił referat na temat transferu technologii w Politechnice Śląskiej, a dr inż. arch. Krzysztof GASI-

DŁO przedstawił koncepcję lokalizacji przestrzennej Parku Technologicznego w Gliwicach.

W ożywionej dyskusji głos zabierali kolejno: mgr inż. Tadeusz WOJARSKI - G.Z.U.T. S.A., doc.dr hab.inż. Krystyna CZAPLIKA - G.I.G. w Katowicach, prof. dr hab.inż. Wojciech ZIELIŃSKI - Prorektor ds. Dydaktyki, dr inż. Stanisław KAJZER - Pełnomocnik ds. Transferu Technologii Wydziału M-T, doc. dr hab.inż. Jan KAPAŁA - I.P.I.Ś. PAN, Bożena GABRYEL - Ś.F.W.P., mgr Mirosław GĘBSKI - T.A.R.R.S. SA., mgr inż. Tadeusz UDOLF - R.I.-H., prof. dr inż. arch. Stanisław TOMASZEK - Wydział Architektury Pol.Śl., Katedra Projektowania Architektonicznego i Urbanistycznego oraz dr inż. Jerzy BARGILK.

Prorektor prof. Wojciech ZIELIŃSKI podziękował zebranych za ciekawą dyskusję i interesującą wypowiedzi.

Jerzy Barglik

APARATURA SPECJALISTYCZNA JEST, ALE ŁYŻKA DZIEGCIU TEŻ

W listopadzie 1996 roku Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej ogłosiła konkurs "Regle" na zakup aparatury naukowo-badawczej. Celem programu było wsparcie aparaturowe badań naukowych prowadzących do powstania różnorodnych agrofizycznych, fizyko-chemicznych, biologicznych i innych technologii rekultywacji gleb. Wielką radość zapanowała wśród pracowników Katedry Biotechnologii Środowiskowej Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki w czerwcu 1997 roku, kiedy okazało się, że z ponad 70 wniosków Fundacja wytypowała 17, a wśród nich wniosek naszej Katedry. Fundacja przyznała fundusze w wysokości 250 000 zł na zakup:

- spektrofotometru IR firmy Bio Rad FTS 135 wraz z komputerem, drukarką, ręczną prasą do przygotowywania pastylek z KBr, przystawką do analizy próbek stałych oraz kuwet cieczowych,
- chromatografu cieczowego firmy Gynkotek, z czterokanałową pompą pracującą przy niskim ciśnieniu umożliwiającą uzyskanie gradientu, detektor UV rejestrujący chromatogram przy czterech, założonych przez pracującego długościach fali oraz nieodpłatnie komputer z oprogramowaniem,
- wagosuszarki,
- fitotronu.

Spektrofotometr dostarczony został w styczniu 1998 roku. Rozpoczęła się wówczas przygoda z jego instalacją. Serwis próbował przygotować sprzęt do pracy, co trwało około miesiąca. Niestety nie można było utrzymać stałego sygnału, a poziom sygnału do szumu był zbyt wysoki, a co najgorsze - po wyłączeniu aparatu nie można było go włączyć. Kolejne wezwanie serwisu i przedyskutowanie sytuacji spowodowało, że wymontowano płytę główną, a w zamian miała być wmontowana inna, która niestety nie pasowała. Procedura naprawy, tzn. oczekiwanie na płytę główną, trwała prawie kolejne cztery miesiące. W tym czasie spektrometr okazał się prezentować w laboratorium, niestety nie przynosił żadnych efektów i wyników analitycznych. Ostatecznie od czerwca 1998 roku apa-

rat ("odpukać") pracuje nienagannie. W ramach wynagrodzenia długiego oczekiwania i wysokich rachunków telefonicznych za rozmowy z serwisem, otrzymaliśmy nieodpłatnie program "Mentor Pro" do analizy otrzymanego widma. W czasie kiedy oczekiwaliśmy na płytę główną spektrofotometru, zajęliśmy się chromatografem. Uruchomienie i przeszkolenie do pracy, wcześniej obeznanego już w analityce chromatograficznej użytkownika, zajęło około tygodnia. Zachwyt nad nową pompą z wmontowanym degazerem, która stanowi główną część chromatografu, nie trwał długo. Zachwalany wewnętrzny degazer nie spełniał swojej roli. Serwis zalecił dodatkowe odgazowywanie rozpuszczalników, zmianę kanałów podczas analizy, robienie przerw podczas pracy itp. Upór nasz, że ciśnienie ma być stałe, a faza ruchoma odgazowana, zmobilizował serwis do wysiłku i dokładnego obejrzenia pompy. Był efekt. Okazało się, że seryjnie montowana w nowej pompie P580G membrana jest "felerna" i dopiero po naszej interwencji rozpoczęła się dyskusja z producentem, efektem której były pytania do innych użytkowników i porównanie objawów pracy tej membrany. By zapewnić stabilną pracę aparatu producent zdecydował się na wymianę degazera, co miało trwać ok. 8-12 miesięcy. Pod koniec maja br. powinniśmy otrzymać oryginalną sprawną, naszą pompę typu P580G. Serwis w ramach rekompensaty za oczekiwanie nieodpłatnie wypożyczył nam na ten okres pompę starszego typu, umożliwiając w ten sposób pracę.

Obecnie nie mamy większych problemów ze sprzętem, z serwisem obu firm żyjemy w przyjaznych stosunkach, wyświadczając sobie nawzajem drobne przysługi. Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej bardzo dziękujemy za wyposażenie naszego laboratorium i mimo początkowych trudności, teraz nam się dobrze pracuje i możemy w pełni cieszyć się osiągnięciami techniki w dziedzinie chemii analitycznej. Dzięki wymienionym zakupom aparaturowym udało się wyposażyć pracownię remediacji gruntów w stosowny sprzęt i z większym rozmachem realizować prace doktorskie, oferować swe umiejętności w ramach krajowych i międzynarodowych programów badawczych oraz zapoznawać studentów z praktycznymi sposobami kontroli i rekultywacji zanieczyszczonych gruntów.

*Doktoranci Katedry
Biotechnologii Środowiskowej*

Przed dwoma laty w Politechnice Śląskiej wydano "Katalog Technologii - Edukacja, Badania, Technologie, Consulting", zawierający na 292 stronach 218 ofert technologii z wszystkich wydziałów Politechniki Śląskiej. Oferty zostały przygotowane w wersji dwujęzycznej polsko-angielskiej, w jednolitej formie z podaniem jednozdaniowego streszczenia tematu, krótkiego opisu, przedstawienia zalet. Materiały do druku przygotował Dział Badań Naukowych i Transferu Technologii Politechniki Śląskiej, na podstawie danych zebranych przez Pełnomocników Wydziałowych ds. Transferu Technologii. Zespół redakcyjny pracował pod kierunkiem prof. Jana Zawadiaka, a redaktorem technicznym była mgr Hanka Łacka-Szczudło. Wydawnictwo to zostało sfinansowane ze środków Programu Pomocy Unii Europejskiej PHARE-STRUDER - realizowanego na terenie byłego województwa katowickiego przez Górnośląską Agencję Rozwoju i Promocji S.A. Tłumaczenie przygotował zespół anglistów Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych.

Władze Rektorskie doceniły trud zespołu autorskiego przyznając Zespołową Nagrodę Rektorską I stopnia.

Obecnie dokonano przygotowania nowej wersji Katalogu Technologii. Na 377 stronach tekstu zamieszczono 335 ofert technologii ze wszystkich wydziałów Politechniki Śląskiej.

Zamieszczone są zarówno zaktualizowane wersje ofert z I wydania katalogu jak i całkiem nowe oferty. Przygotowaniem nowej wersji katalogu zajął się zespół Pełnomocników Wydziałowych ds. Transferu Technologii w następującym składzie: dr hab. inż. arch. Jacek Włodarczyk, dr inż. Stanisław Świtalski, dr inż. Wiesław Zamorowski, dr inż. Piotr Głuch, dr inż. Aleksander Smoliński, dr inż. Urszula Olsińska, dr inż. Franciszek Gramatyka, dr inż. Barbara Pustelny, dr inż. Stanisław Kajzer, dr Mariusz Zieliński, dr inż. Ginter Nawrat, mgr inż. Bogusław Szewc. Materiały zostały zaakceptowane przez dziekanów wydziałów. Tekst ofert dostępny jest od pewnego czasu na stronie internetowej Politechniki Śląskiej:

<http://www.polsl.gliwice.pl/alma.mater/technologie.html>

Opracowaniem wersji internetowej zajęła się mgr inż. Justyna Dziuma z Centrum Komputerowego Politechniki Śląskiej. Internetowa wersja Katalogu Technologii cieszy się dużym zainteresowaniem. I tak w ciągu krótkiego okresu pomiędzy 28.06.br. a 3.07.br. stronę tę odwiedziło ponad 1 700 razy, odnotowano użytkowników ze Słowacji, Finlandii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Norwegii, Zjednoczonych Emiratów Arabskich i Australii.

Jerzy Barglik

KONKURS „Z ELEKTRYKĄ PRZEZ ŚWIAT”

W piątek 11 czerwca na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach odbył się finał konkursu dla młodzieży przedostatnich klas szkół średnich o profilu elektrycznym. Jest to już trzecia edycja konkursu organizowanego przez Oddział Zagłębia Węglowego SEP w Katowicach przy współpracy Oddziału Gliwickiego SEP, Politechniki Śląskiej, Śląskiego Kuratorium Oświaty oraz

W oczekiwaniu na werdykt jury konkursu

Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego. Działała komisja konkursowa w następującym składzie: Jolanta ARENDARSKA (OZW SEP), Krystyna GUJA (Wojewódzki Ośrodek Metodyczny), Urszula KAŁUŻNA (Śląskie Kuratorium Oświaty), Marek KRUPA (OZW SEP), Marian SAUCZEK (OG SEP), Zygmunt PIĄTEK (Politechnika Śląska). W konkursie wzięli udział przedstawiciele 36 szkół średnich z województw śląskiego, małopolskiego i opolskiego.

Zwycięzcą konkursu został Artur DRABCZYŃSKI z Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Chrzanowie. Zwycięzca konkursu oraz 10 osób, które zajęły miejsca od drugiego do jedenastego uzyskały prawo do studiowania na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w roku akademickim 2000/2001 bez konieczności zdawania egzaminu wstępnego. A oto lista tych osób w kolejności zajętych miejsc (od drugiego do jedenastego): Remigiusz RUTKOWSKI (Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe w Katowicach), Łukasz ALEKSANDROWSKI (Zespół Szkół Zawodowych nr 3 w Chorzowie), Dariusz DYLAĞ (Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Gliwicach), Piotr KIDACKI (Techniczne Zakłady Naukowe w Dąbrowie Górniczej), Paweł KOŁODZIEJ (Zespół Szkół Zawodowych im. M. Kopernika w Rudzie Śląskiej), Damian OFIARKIEWICZ (Zespół Szkół Zawodowych nr 3 w Chorzowie), Michał AMBROŻEWICZ (Zespół Szkół Zawodowych w Kluczach), Adam DYGA (Zespół Szkół Łączności im. Prof. Stanisława Fryzego w Gliwicach), Marek MAGIERA (Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Rybniku) i Wojciech MAJ (Zespół Szkół Zawodowych Elektrowni Jaworzno III S.A. w Jaworznie).

W klasyfikacji zespołowej pierwsze miejsce zajął Zespół Szkół Zawodowych nr 3 w Chorzowie w składzie: Łukasz ALEKSANDROWSKI, Damian OFIARKIEWICZ, Szymon GRYCHNIK (opiekun - Stanisław BOGUS), wyprzedzając Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych z Chrzanowa i Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych z Bytomia.

Ceremonia wręczenia nagród odbyła się w sali 101 Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej z udziałem Rektora Uczelni prof. Bolesława POCHOPIENIA. Obecny był Dziekan Wydziału prof. Tadeusz RODACKI oraz były Dziekan - członek Senatu Politechniki Śląskiej prof. Tadeusz GLINKA. List do uczestników spotkania skierował jeden z fundatorów nagród - Prezydent Katowic mgr inż. elektryk Piotr USZOK. Na uroczystości wręczenia nagród Prezydenta USZOKA reprezentował Józef KOCUREK - wiceprezydent miasta. Obecni byli przedstawiciele Śląskiego Kuratorium Oświaty, prezesi firm - członkowie Komitetu Honorowego Katowickich Dni Elektryki, a także przedstawiciele firm fundujących nagrody. Ceremonię rozpoczął prezes Oddziału Gliwickiego SEP - Marian MIKRUT, witając wszystkich uczestników spotkania. Kolejnymi mówcami byli Rektor Politechniki Śląskiej oraz Dziekan Wydziału Elektrycznego, który następnie wręczył laureatom konkursu dyplomy potwierdzające przyjęcie na Wydział Elektryczny bez egzaminu wstępnego. Z kolei Rektor Politechniki Śląskiej w asyście prezesa OZW SEP Jerzego BARGLIKA i prezesa OG SEP Mariana MIKRUTA, oraz przedstawiciele fundatorów wręczyli nagrody za zwycięstwo w klasyfikacji indywidualnej i zespołowej.

Fundatorami nagród dla laureatów konkursu są następujące przedsiębiorstwa i instytucje: Elektrownia Chorzów S.A., Elektrownia Siersza S.A., Elektrownia Jaworzno III S.A., Będziński Zakład Elektroenergetyczny S.A., Zakłady Remontowe Energetyki Katowice S.A., Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego Elbud Katowice Sp. z o.o., ZPUE Włoszczowa, ARDETEM & ZPAS Przygórze, Schneider Grupa Polska, Urząd Miasta Katowice, Stowarzyszenie Aktywnych Szkół Zawodowych, Wydział Elektryczny Politechniki Śląskiej. Fundatorami nagród były oczywiście także Oddział Gliwicki i Oddział Zagłębia Węglowego SEP. Łączna wysokość nagród wynosiła ponad 17 000 zł. Wszyscy uczestnicy otrzymali ufundowaną przez OZW SEP książkę "Ochrona od porażenia w instalacjach elektrycznych" Alojzego Rogonia. Nagrodzone szkoły otrzymały dodatkowo osprzęt instalacyjny niskiego napięcia ufundowany przez firmę Schneider Grupa Polska. Kolejna, IV już edycja konkursu dla młodzieży "Z elektryką przez świat" odbędzie się w czerwcu 2000 roku w salach Politechniki Śląskiej.

PROJEKT USTAWY "PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM"

24 maja br. wpłynął do Uczelni projekt ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym", skierowany przez Ministra Edukacji Narodowej prof. Mirosława Handke do konsultacji. Minister M. Handke w swoim piśmie skierowanym do JM Rektora pisze m.in.:

"Jednocześnie oczekuję w terminie do 20 czerwca 1999 r. na ewentualne uwagi, opinie, sugestie i propozycje zmian ustawy. Dziewięć lat obowiązywania ustawy z dnia 12 września 1999 r. o szkolnictwie wyższym to wystarczający okres, by poddać ją wnikliwej ocenie i podjąć próbę zmian.

Przesyłany Państwu projekt ustawy jest pierwszym w całości opracowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Jednakże - za podstawę tego dokumentu, jako źródła i inspiracje posłużyły inne materiały i opracowania, które niemal po wejściu w życie obowiązującej ustawy o szkolnictwie wyższym, przygotowane zostały w środowisku akademickim.

Wyrażam nadzieję, iż dalsza dyskusja - przez wszystkich od pewnego czasu oczekiwana - w gronie przedstawicieli świata nauki i społeczności akademickiej przyczyni się do udoskonalenia przedkładanego Państwu projektu. Jedyne bowiem ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym opracowana z udziałem środowiska będzie dobrze służyła uporządkowaniu systemu i rozwojowi szkolnictwa wyższego, określeniu zasad akredytacji, podniesieniu jakości kształcenia, a także wprowadzeniu obiektywnych miar tej jakości".

Dyskusja nad projektem odbyła się na nadzwyczajnym posiedzeniu Senatu Pol.Śl. w dniu 14 czerwca br.

Projekt zawiera w sumie 248 artykułów i podzielony jest na sześć następujących działów:

- System szkolnictwa wyższego
- Ustrój uczelni
- Pracownicy uczelni
- Studia i studenci
- Stopnie doktora i doktora habilitowanego oraz tytuł profesora
- Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Zakłada się, że ustawa wejdzie w życie z dniem 1 października 2000 r.

Wraz z projektem Minister przesłał syntetyczne opracowanie zatytułowane *Założenia ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym"*, które niżej w całości publikujemy.

Całokształt problematyki szkolnictwa wyższego regulują obecnie cztery podstawowe ustawy, tj. Ustawa o szkolnictwie wyższym z 12 września 1990 r., Ustawa o tytule naukowym i stopniach naukowych z tej samej daty, Ustawa o wyższych szkołach zawodowych z 26 czerwca 1997 r. oraz Ustawa o pożyczkach i kredytach studenckich z 17 lipca 1998 r.

W opinii środowisk akademickich Ustawa o szkolnictwie wyższym, uchwalona u progu przemian ustrojowych, gospodarczych i społecznych wymaga już szeregu zmian i jej dostosowania do procesów zachodzących w tym obszarze, jak również uwzględniających nasze aspiracje do członkostwa w Unii Europejskiej.

Podstawowym założeniem programu reformy szkolnictwa wyższego jest jego integracja i konsolidacja, a także stworzenie mechanizmów oceny jakości kształcenia, w sytuacji gwałtownego rozwoju ofert edukacyjnych, zarówno publicznych jak i niepublicznych szkół wyższych.

Nowa ustawa "Prawo o szkolnictwie wyższym" jest przygotowywana w oparciu o założenia wypracowane w toku kilkuletniej dyskusji w środowisku akademickim.

Uznając, że w systemie szkolnictwa wyższego zasadniczą rolę odgrywają publiczne uczelnie akademickie, centralne miejsce w projekcie zajmuje status uczelni publicznej. Status uczelni niepublicznej (jak i publicznej zawodowej) określono w takim zakresie, w jakim uzasadnia to ich odrębność, bez ujmowania ich problematyki w osobnych rozdziałach.

Główne założenia ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym" to:

1. **Dostosowanie zasad działania uczelni, ich zadań i uprawnień do wymagań Konstytucji**, w sposób zgodny z rolą szkolnictwa wyższego w systemie edukacji narodowej i nauki oraz tradycją akademicką.
2. **Objęcie jednolitym systemem wszystkich uczelni cywilnych:** publicznych i niepublicznych, akademickich i zawodowych oraz podporządkowanie ich nadzorowi ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Oznaczać to będzie odejście, od ukształtowanego w latach 50-tych systemu podległości uczelni medycznych, artystycznych, morskich i wychowania fizycznego resortom merytorycznym.

Utrzymany zostanie nadal wyjątek dla uczelni podległych Ministrom Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zakłada się jednak wprowadzenie jak największej liczby wspólnych rozwiązań, łączących uczelnie cywilne oraz uczelnie wojskowe. W odniesieniu do uczelni wojskowych oznacza to wprowadzenie uzyskania przez absolwentów stopni cywilnych, dających możliwość zatrudnienia poza strukturami wojskowymi.

Zgodnie z dotychczasowymi zasadami ustawa będzie miała zastosowanie do Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Zakres stosowania do innych uczelni kościelnych określi umowa między Rządem a Episkopatem. Umowa ta zakłada stosowanie, w szerokim zakresie, przepisów ustawy do uczelni kościelnych.

Uczelnie niepubliczne, jako jeden z segmentów systemu szkolnictwa wyższego, tworzone będą jako uczelnie zawodowe (z możliwością uzyskania pełnych praw akademickich) i zakładane na podstawie zezwolenia ministra. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, udzielając ze-

zwolnienia bierze pod uwagę również interes publiczny i dobro szkolnictwa wyższego. Uczelnie te podlegają nadzorowi ministra i na zasadach przewidzianych w ustawie mogą mieć swoją reprezentację w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego.

3. **Utworzenie niezależnego od administracji państwowej organu społeczności akademickiej, tj. Akademickiego Komitetu Akredytacyjnego** i stworzenie powszechnego systemu akredytacji oraz kontroli jakości kształcenia we wszystkich uczelniach.

Potrzeba powołania takiego systemu wynika m.in. z:

- trzykrotnego wzrostu liczby studentów i obaw o brak możliwości zapewnienia właściwych warunków studiowania,
- nierównoważności oferowanego wykształcenia, występującej szczególnie ostro w przypadku nadmiernie rozwiniętych studiów zaocznych,
- żywiołowego procesu powstawania uczelni niepaństwowych,
- nadmiernego wzrostu w uczelniach państwowych odpłatnych form studiów kosztem podstawowej formy studiów dziennych,
- podejmowania przez kadrę nauczającą pracy jednocześnie w kilku uczelniach, wynikającego głównie z niskiego poziomu wynagrodzeń.

Istotne znaczenie będzie miało także podporządkowanie uczelni niepaństwowych zasadom powszechnej akredytacji.

Proponuje się również włączenie do Akademickiego Komitetu Akredytacyjnego zadań, które obecnie pozostają w kompetencji Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych, co oznacza skoncentrowanie w jednym organie wszystkich uprawnień akredytacyjnych, zapewniających wysoki poziom nauczania i badań naukowych.

4. **Wzmocnienie autonomii uczelni**, przez jasne określenie relacji ich organów z organami administracji państwowej.

Zasada autonomii została zagwarantowana w Konstytucji. Konieczne jest jednak jej skonkretyzowanie i jednoznaczne sprecyzowanie zakresu nadzoru Ministra Edukacji Narodowej nad uczelniami.

Zgodnie z zasadą autonomii rozszerzony zostanie zakres regulacji wewnętrznych uczelni.

Wzmocnieniu roli rektora i poszerzeniu jego kompetencji służyć będzie wydłużona do 5 lat kadencja wszystkich organów jednoosobowych i kolegialnych uczelni. Nowym stanowiskiem w administracji uczelni będzie stanowisko kanclerza, odpowiedzialnego za politykę gospodarczą uczelni, powoływanego i odwoływanego na wniosek rektora.

5. **Zakłada się zmianę zakresu kompetencji Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.** Po przejęciu przez Akademicki Komitet Akredytacyjny dotychczasowych kompetencji akredytacyjnych - Rada Główna będzie najwyższym organem przedstawicielskim społeczności akademickiej, mającym rzeczywisty wpływ na politykę organów władzy i administracji państwowej w zakresie szkolnictwa wyższego.

6. **W zakresie finansowania gospodarki uczelni utrzymano dotychczasową generalną zasadę**, że uczelnie publiczne finansowane są poprzez system dotacji z budżetu państwa i budżetów samorządowych oraz przychodów własnych, których istotnym elementem są przychody ze świadczonych usług edukacyjnych.

Poprzez system dotacji budżetowych zasilanie finansowe uczelni publicznej dotyczyć będzie dotowania zadań związanych z działalnością dydaktyczną i kształceniem kadr naukowych oraz utrzymaniem uczelni; bezzwrotnej pomocy stypendialnej dla studentów, dotyczącej stypendiów za wybitne wyniki w nauce.

W zakresie działalności inwestycyjnej przewiduje się dotacyjne dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, zarówno budowlanych jak i o charakterze środków trwałych. Przewiduje się ponadto odejście od limitowania poziomu wynagrodzeń.

W celu realizacji wymagań konstytucyjnych zakłada się możliwość dofinansowywania uczelni niepublicznych, zwłaszcza w zakresie zadań edukacyjnych.

Finansowanie z budżetu państwa działalności naukowej i badawczej pozostanie na dotychczasowych zasadach.

7. **W zakresie studiów i spraw studenckich proponuje się:**

- wprowadzenie 3-stopniowych studiów wyższych, tj. licencjackich lub inżynierskich, magisterskich prowadzonych jako studia jednolite lub uzupełniające oraz studiów doktoranckich. Oznacza to, że studia doktoranckie będą prowadzone wyłącznie przez uprawnione jednostki

uczelni. Inne placówki będą mogły współdziałać z uczelniami w kształceniu kadr doktorskich;

- zgodnie z wymogiem Konstytucji objęcie systemem pomocy materialnej studentów uczelni niepublicznych przy założeniu, że stypendia socjalne przyznaje zarząd powiatu, zgodnie z kryteriami określonymi przez radę powiatu, w ramach dotacji przyznanych na ten cel z budżetu państwa dla powiatu oraz środków własnych;
- pozostawienie odpłatności za studia podyplomowe i kursy oraz za powtarzanie zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie powszechnej, zryczałtowanej odpłatności za weryfikację i certyfikację wiedzy i umiejętności zdobywanych przez studentów.

Pozwoli to na uzupełnianie środków z budżetu państwa środkami z opłat pobieranych od studentów, na co zezwala Konstytucja, dopuszczając ustawowe określenie "niektórych usług edukacyjnych", świadczonych przez szkoły wyższe za odpłatności.

8. Nowe rozwiązania w zakresie zatrudniania nauczycieli akademickich, umożliwiające uczelniom prowadzenie aktywnej polityki kadrowej.

Zakłada się podział nauczycieli akademickich na trzy grupy: pracowników naukowo-dydaktycznych, pracowników dydaktycznych oraz dyplomowanych pracowników bibliotecznych, dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej. W grupie pracowników naukowo-dydaktycznych proponuje się utrzymanie dotychczasowych stanowisk, tj. profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego, adiunkta i asystenta. Pracownicy dydaktyczni to: starszy wykładowca, wykładowca, lektor i instruktor.

W uczelniach zawodowych, tak jak obecnie, zatrudniani będą wyłącznie pracownicy dydaktyczni na stanowiskach: profesora, wykładowcy, asystenta, lektora i instruktora.

Mianowanie, jako podstawa nawiązania stosunku pracy, zostanie ograniczone do zatrudniania na stanowiskach profesora zwyczajnego dla osób posiadających tytuł profesora. Aktu mianowania dokonywać będzie rektor, co będzie oznaczać stabilizację zatrudniania w danej uczelni. Podstawą zatrudnienia na pozostałych stanowiskach nauczycieli akademickich będzie umowa o pracę. O zakresie zatrudnienia decydować będzie zgodna wola stron, dająca możliwość uwzględnienia ich interesów i kwalifikacji.

Proponuje się również rezygnację z ustawowego określenia wymiaru pensum dydaktycznego i wprowadzenie zadaniowego czasu pracy. Zadania wynikające z obowiązków dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych będą tak ustalone, aby nauczyciel akademicki mógł je wykonać w czasie nieprzekraczającym 30 godzin tygodniowo, przy czym nie mniej niż jedną trzecią tego czasu pracy powinien pozostawać do dyspozycji pracodawcy w siedzibie uczelni.

Zakłada się również wprowadzenie pojęcia "podstawowe miejsce pracy", jako kryterium nabywania przez uczelnie uprawnień do prowadzenia danego kierunku studiów oraz nabywania uprawnień do nadawania stopni naukowych. Uniemożliwi to liczenie tej samej osoby w kilku uczelniach (jednostkach) ubiegających się o uzyskanie takich uprawnień.

Dla przeciwdziałania zjawiskom patologicznym, jakim jest wieloletowość nauczycieli akademickich, proponuje się wprowadzenie zasady uzyskiwania przez nauczycieli akademickich zgody na podejmowanie dodatkowego zatrudnienia. Zgodę będzie udzielał rektor według zasad przyjętych przez senat uczelni. Proponuje się również nowe zasady wynagradzania nauczycieli akademickich, polegające na ustawowej gwarancji minimalnego wynagrodzenia na poszczególnych stanowiskach i kreowaniu przez uczelnie własnych systemów wynagrodzeń, w zależności od posiadanych środków i przyjętych zasad polityki płacowej i zatrudnieniowej.

W zakresie awansu naukowego proponuje się:

- utrzymanie uprawnień do nadawania stopni naukowych przez jednostki uczelni i inne placówki naukowe,
- wprowadzenie stopni doktora i doktora habilitowanego sztuki w zakresie dyscyplin artystycznych, w miejsce dotychczasowych procedur kwalifikacyjnych I i II stopnia,
- zwiększenie wymagań kadrowych przy ubieganiu się o uprawnienia do nadawania stopni naukowych,
- rezygnację z obowiązku przedkładania odrębnej rozprawy w przewodzie habilitacyjnym, co oznacza położenie nacisku na całokształt dorobku naukowego i artystycznego, przy równoczesnej możliwości określenia przez Akademicki Komitet Akredytacyjny dziedzin i dyscyplin, w zakresie których może być wymagana rozprawa habilitacyjna,

- wprowadzenie zasady przeprowadzania przewodów o tytuł profesora wyłącznie przez jednostki uczelni i położenie nacisku na osiągnięcia dydaktyczne kandydatów, których posiadanie będzie warunkiem koniecznym. Oznacza to, że pracownicy placówek naukowych będą mogli ubiegać się o tytuł, jednakże pod warunkiem posiadania dorobku dydaktycznego. Oceną byłby objęty cały dorobek naukowy, a nie wyłącznie uzyskany po habilitacji.

Z PRAC KBN

■ Posiedzenie Komitetu

16 czerwca br. odbyło się ostatnie przed wakacyjną przerwą posiedzenie Komitetu Badań Naukowych. Obradom przewodniczył prof. Andrzej Wiszniewski.

Komitet jednomyślnie zaakceptował przedłożony przez Departament Studiów i Polityki Naukowej projekt uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie podziału na dofinansowanie działalności ogólnotechnicznej i wspomagającej badania w 1999 roku. Uchwała zwiększa środki przyznane Prezesowi Państwowej Agencji Atomistyki o 14 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie organizacji międzynarodowego seminarium "Energetyka Jądrowa dla Polski - EJP'99".

Departament Badań przedstawił projekt uchwały ustalającej wykorzystanie w XVII konkursie na finansowanie projektów badawczych kwoty 38 302 538 zł. Zgodnie z przyjętymi na majowym posiedzeniu KBN limitami na finansowanie projektów badawczych osób rozpoczynających pracę naukową oraz zgłoszonych przez promotorów prac doktorskich przeznaczono 4 350 560 zł, dla Komisji Badań Podstawowych - 17 073 943 zł, zaś dla Komisji Badań Stosowanych - 16 878 035 zł. Komitet przyjął uchwałę jednomyślnie.

Departament Studiów i Polityki Naukowej przedstawił informację o raportach z realizacji zadań dofinansowanych ze środków na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania w 1998 roku, przedłożonych przez naczelne i centralne organy administracji rządowej oraz Polską Akademię Nauk. Przedstawiono 30 raportów ocenionych merytorycznie przez Zespół ds. Upowszechniania Nauki i Informacji Naukowej oraz Zespół ds. Polityki Wydawniczej oraz - pod względem prawidłowego rozliczenia środków w łącznej kwocie 40 154 186 zł - przez Departament Ekonomiczny. Raporty uzyskały ogólną ocenę pozytywną. Komitet jednomyślnie przyjął informację do akceptującej wiadomości.

Departament Systemów Informatycznych przedstawił projekty uchwał w sprawie rozdysponowania środków finansowych na dofinansowanie w 1999 roku:

- zakupu licencji krajowych na oprogramowanie komputerowe w łącznej kwocie 4 200 000 zł,
- rozbudowy i udostępniania baz danych o charakterze regionalnym i ogólnokrajowym w sieciach komputerowych w wysokości 125 000 zł.

Obie uchwały Komitet podjął jednomyślnie.

Departament Badań przedstawił do rozpatrzenia projekty uchwał (jednomyślnie przyjętych przez Komitet) w sprawie podziału przez komisje Komitetu i ich zespoły w 1999 roku środków finansowych na:

- finansowanie i dofinansowanie inwestycji budowlanych i aparaturowych służących potrzebom badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych w podanej niżej wysokości:

Komisja Komitetu	Środki finansowe w zł	
	na inwestycje budowlane	na inwestycje aparaturowe
KBP	76 319 277	64 058 300
KBS	64 629 723	60 941 700

- działalność statutową jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych:

Komisja Komitetu	Środki finansowe w zł
KBP	646 513 800
KBS	519 593 168
Pozostałe - nie podlegające podziałowi pomiędzy zespoły komisji	93 050 458

Przewodniczący Zespołu Nauk Społecznych, Ekonomicznych i Prawnych (H-02), prof. Władysław Welfe przedłożył wniosek zespołu o uchylenie postanowienia Komitetu z 16 września ubiegłego roku o ustanowieniu Projektu Badawczego Zamawianego PBZ KBN 02/H02/98 "Metody matematyczne w analizie instrumentów finansowych". Powodem jest brak potencjalnych wnioskodawców. Ponieważ jednak projekt zyskał bardzo dobre recenzje, zespół będzie wnioskował o ustanowienie projektu badawczego zamawianego o tym samym tytule. Komitet przychylił się do wniosku.

Przewodniczący Zespołu ds. Projektów Celowych Zamawianych, prof. Tadeusz Bołd przedstawił dwa wnioski:

- o ponowne ogłoszenie konkursu na realizację Projektu Celowego Zamawianego PCZ-02-17 "Program rozwoju obszarów wiejskich Małopolski w perspektywie integracji Polski z Unią Europejską", gdyż wpłynęła tylko jedna oferta nie wyczerpująca zadań zgłoszonych przez wnioskodawcę,
- o ustanowienie Projektu Badawczego Zamawianego PBZ KBN 10/T12/98 "Człowiek i środowisko wobec restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego".

Komitet przychylił się do obydwu wniosków.

Przewodniczący Zespołu Inżynierii Materiałowej i Technologii Materiałowych (T-08), prof. Adolf Maciejny zgłosił wniosek o ustanowienie Projektu Badawczego Zamawianego "Materiałowe i technologiczne aspekty w energetyce konwencjonalnej". Komitet projekt ustanowił i upoważnił Przewodniczącego do powołania recenzentów oraz - w przypadku negatywnych recenzji - do wstrzymania projektu.

Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedstawił informacje na temat działań prowadzonych w celu przystąpienia Polski do 5. Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej. 20 maja br. Rada Ministrów Unii Europejskiej zatwierdziła projekt decyzji Rady Stowarzyszenia RP - UE przyjmującej zasady i warunki uczestnictwa Polski we wspólnotowych programach badań 5. PR (1998-2002) oraz projekt Wspólnej Deklaracji przewidującej otwarcie dla jednostek badawczych z krajów członkowskich UE polskich programów badawczych w tych dziedzinach, które program obejmuje. Jeżeli projekt decyzji zostanie zaakceptowany przez Komitet Integracji Europejskiej na jednym z najbliższych posiedzeń w czerwcu, a Minister Spraw Zagranicznych oficjalnie poinformuje Sekretariat Rady Stowarzyszenia RP - UE o zgodzie strony polskiej, decyzja będzie prawdopodobnie przyjęta w lipcu br. i wejdzie w życie po 30 dniach. Z przystąpieniem do 5. PR wiąże się możliwość uzyskania członkostwa w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Popierania Współpracy z Naukowcami z Wspólnoty Niepodległych Państw (INTAS). Celem INTAS jest utrzymanie naukowego potencjału 12 byłych republik radzieckich przez realizację wspólnych projektów badawczych i tworzenie sieci we wszystkich dziedzinach nauki, organizowanie konferencji, warsztatów i seminariów naukowych, wspieranie infrastruktury badawczej, rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników badań. Stowarzyszenie zostało utworzone w 1993 roku przez Wspólnotę Europejską, a jego istnienie przewidziano do końca 2002 roku, to jest do zakończenia 5. PR. Komitet informację przyjął, zaś kwestię przystąpienia do INTAS postanowiono skonsultować z MSZ.

Komitet wysłuchał i przyjął do akceptującej wiadomości informację min. Małgorzaty Kozłowskiej o realizacji budżetu nauki według stanu z 31 maja br. i najbliższych zamierzeniach. Zaakceptowano również projekt decyzji Przewodniczącego KBN o przesunięciu kwoty 160 000 zł z rozdziału 7712 § 37 (inne wydatki - projekty badawcze) do rozdziału 7715 § 37 (inne wydatki - działalność ogólnotechniczna i wspomagająca badania).

Min. Jan Krzysztof Frąckowiak poinformował o przekazaniu członkom Komitetu - z prośbą o ewentualne uwagi - projektu ustawy o zmianie ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych z nadesionymi uwagami zgłoszonymi w trakcie uzgodnień międzyresortowych oraz ze środowiskiem naukowym i związkami zawodowymi działającymi w sferze nauki. Projekt zostanie przekazany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie WWW KBN (www.kbn.gov.pl) oraz opublikowanie w Biuletynie KBN "Sprawy Nauki".

Kolejne posiedzenie Komitetu zaplanowano na 15 września br.

■ Posiedzenia komisji

23 i 24 czerwca br. odbyły się posiedzenia Komisji Badań Stosowanych i Podstawowych. Obradom przewodniczyli odpowiednio przewodniczący komisji prof. Bogdan Marciniak i prof. Andrzej Kajetan Wróblewski.

Po przyjęciu protokołów z poprzednich obrad obie komisje wysłuchały informacji min. Małgorzaty Kozłowskiej oceniającej wykonanie budżetu do końca maja br. Wymogi ustawy o finansach publicznych (nie wolno zmieniać poszczególnych elementów klasyfikacji budżetowej więcej niż o 5 proc.) mogą zagrozić właściwemu wydatkowaniu niektórych zaplanowanych środków. Między innymi z 15 000 000 zł przeznaczonych na finansowanie projektów badawczych zamawianych Komitetu w omawianym okresie przyznano zaledwie 939 000 zł, zaś z 20 000 000 zł planowanych na dofinansowanie projektów celowych zamawianych - 582 500 zł. Ogółem gremia Komitetu objęły dotychczas swymi decyzjami 86,7 proc. środków budżetowych. Min. Kozłowska podkreśliła, że wykonanie budżetu nauki uzależnione jest od sprawności i efektywności gremiów decyzyjnych oraz właściwych departamentów urzędu KBN, a także od dyscypliny wykonawców prac przy realizacji umów, jak również przygotowywania wniosków. W tej sprawie do jednostek sfery nauki zostanie wystosowany odrębny list.

Departament Studiów i Polityki Naukowej przedstawił projekty uchwał:

- zmieniającej uchwałę w sprawie rozdysponowania środków na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania podmiotów działających na rzecz nauki (DOT) z 14 stycznia br. Przyczyną jest rezygnacja jednego wykonawcy z realizacji umowy i zwrot przyznanych środków (16 250 zł). Obie komisje zmianę jednomyślnie zaakceptowały;
- w sprawie rozdysponowania środków finansowych na działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania (DOT) wraz z informacją o wnioskach ocenionych negatywnie. Komisje przydzieliły 103 wykonawcom 1 859 390 zł (wnioski opiewały na sumę 3 187 363 zł). Negatywne opinie otrzymało 47 wnioskodawców. Komisje zaleciły ponowne rozpatrzenie trzech wniosków.

Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedłożył do rozpatrzenia projekt uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie podziału środków finansowych na wymianę osobową w 1999 roku w ramach finansowania współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą wynikającej z umów międzynarodowych z 11 i 12 marca br. Wobec braku podstaw formalno-prawnych komisje zaakceptowały skreślenie dwóch pozycji na łączną kwotę 45 000 zł.

Min. Małgorzata Kozłowska omówiła projekt dokumentu regulującego tryb rozpatrywania wniosków o dofinansowanie prac prowadzonych w ramach międzynarodowych projektów badawczych ze środków przeznaczonych na specjalne programy lub urządzenia badawcze (SPUB-M). Dotyczy to projektów będących częściami wielostronnych programów międzynarodowych m.in. COST, EUREKA, CERN, Program dla Pokoju NATO. Następnie Departament Współpracy z Zagranicą i Integracji Europejskiej przedstawił projekt uchwały w sprawie dofinansowania prac w ramach SPUB-M na łączną kwotę 9 299 928 zł. Obie komisje zaakceptowały wnioski o dofinansowanie prac w ramach projektów badawczych Unii Europejskiej i Międzynarodowych Sieci Naukowych (29 wniosków na 2 216 216 zł), programu COST (30 wniosków na 3 974 830 zł) i EUREKA (3 wnioski na 510 000 zł). Wobec braku kilku opinii komisje nie rozpatrywały wniosków o dofinansowanie udziałów w eksperymentach CERN. Po uzupełnieniu głosowanie odbędzie się w trybie obiegowym.

Komisja Badań Stosowanych jednomyślnie przychyliła się do wniosku Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie podziału dotacji na badania własne wyższych szkół morskich (WSM w Gdyni - 238 800 zł i WSM w Szczecinie - 159 200 zł).

Obie komisje wysłuchały informacji Departamentu Badań na temat odwołań jednostek od decyzji Przewodniczącego KBN o przyznaniu dotacji podmiotowej na rok bieżący. Do dnia obrad wpłynęły 84 odwołania w zakresie kategorii i dotacji na działalność statutową, 29 - dotacji na łącz-

ność komputerową, 31 - dotacji na współpracę naukową i naukowo-techniczną oraz 4 - dotacje na import czasopism. Komisje rozpatrzą odwołania w trakcie wrześniowych posiedzeń.

Projekt wytycznych dla zespołów komisji Komitetu dotyczących zasad oceny, kategoryzacji oraz ustalenia dotacji na działalność statutową jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych w roku 1999 i w latach następnych omówił sekretarz KBN min. Jan Krzysztof Frąckowiak.

Departament Systemów Informatycznych przedłożył do akceptacji projekt uchwały zmieniającej uchwałę komisji z 7 i 8 kwietnia br. w sprawie podziału środków finansowych na wyposażenie centrów komputerów dużej mocy obliczeniowej (KDM) w sprzęt komputerowy w 1999 roku. Obie komisje zaakceptowały nowelę polegającą na zmianie zakresu merytorycznego zadania dotyczącego Politechniki Gdańskiej. Obie komisje oddaliły wniosek Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki o dofinansowanie zakupu komputera, gdyż nie zawierał deklaracji finansowych.

Min. Małgorzata Kozłowska przedstawiła komisjom informację o wynagrodzeniach członków komisji Komitetu pochodzących z wyboru. Reguluje to zarządzenie nr 23 Prezesa Rady Ministrów z 15 czerwca 1991 roku, ustalając je w relacji do stawki wynagrodzenia maksymalnego dla profesora zwyczajnego. Ponieważ 1 stycznia br. stawki wynagrodzeń zostały "ubruttowione", wynagrodzenia członków komisji zostały sztucznie zawyżone. Zachodzi pilna konieczność zmiany przytoczonego zarządzenia. Obie komisje wniosek zaakceptowały. Min. Kozłowska omówiła również założenia konstrukcji projektu budżetu nauki na rok 2000.

Min. Jan Krzysztof Frąckowiak przedstawił projekt zmiany ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych jaki został skierowany do uzgodnień międzyresortowych oraz projekt uchwały KBN w sprawie podziału komisji Komitetu na zespoły. Członkowie Komisji Badań Podstawowych w dyskusji opowiedzieli się za zmniejszeniem liczby zespołów wchodzących w skład Komisji Badań Stosowanych do pięciu oraz podział na dwa zespoły Zespołu Nauk Humanistycznych (H-01), gdyż reprezentuje zbyt liczną grupę naukowców. KBP omówiła również (referował prof. Maciej Żylicz) zmodyfikowany formularz recenzji badawczych w XVII konkursie, który stosować będą zespoły P-03, P-04 i P-05.

Kolejne posiedzenia komisji zaplanowano na 13 i 14 września br.

*Rzecznik prasowy KBN
dr Tadeusz Zaleski*

WALNE ZEBRANIE AChPŚ

Kalendarium AChPŚ

- 6 czerwca** - koncert inauguracyjny "Trojoka Śląskiego" - Święto Śląskiej Pieśni Chóralnej organizowane przez Polski Związek Chórów i Orkiestr, **Górnośląskie Centrum Kultury - Katowice**
- 15 czerwca** - oprawa uroczystości przyjęcia Ojca Św. - **lotnisko, Gliwice**
- 17 czerwca** - oprawa uroczystości przyjęcia Ojca Św. - **lotnisko, Gliwice**
- 25 czerwca** - udział, nie tylko muzyczny, w zlocie pojazdów terenowych MUTT'99 - **poligon, Gliwice**

7 czerwca odbyło się Walne Zebranie AChPŚ podsumowujące kolejny, bardzo udany sezon artystyczny. Efekty pracy minionego sezonu na 95 próbach to:

- 62 występy, w tym:
- 12 występów w Kanadzie,
- 12 w Niemczech,
- 4 koncerty z dużą formą instrumentalno-wokalną ("Requiem" J. Ruttera),
- 17 występów w kraju poza Gliwicami: w Chrzanowie, Częstochowie, Katowicach, Legnicy, Pszczynie, Rabce, Skoczowie, Wiśle, Wrocławiu, Wygiełzowie-Lipowcu i Zabrze,

Młodzi chórzyci na poligonie MUTT'99
- 25 czerwca 1999 r.

- odbyło się 6 zebrań Zarządu i 4 Rady Artystycznej,
- zaprezentowano w Gliwicach 7 chórów, w tym 3 zagraniczne (z Ukrainy, Białorusi i Słowacji), organizując m.in. XIX edycję Gliwickich Spotkań Chóralnych.

Pełny udział chórzysty, tylko w pracy muzycznej, wyniósł około 300 godzin.

Na rok jubileuszu 55-lecia chóru wybrano nowy Zarząd w składzie: K. Chlipalski, M. Kot, L. Golenia, P. Michalski i Ł. Kamrowski.

Krzysztof Chlipalski

R Ó Ź N E

■ MAJÓWKA STUDENCKA

Z kronikarskiego obowiązku informujemy o imprezie studenckiej, która miała miejsce w dniu 13 maja br.. Na terenie Osiedla Studenckiego odbyła się Majówka Studencka, impreza, która zastąpiła dawniejsze Igrы. W samo południe otwarcia dokonali JM Rektor prof. Bolesław Pochopień oraz

Prorektor ds. Dydaktyki prof. Wojciech Zieliński. Pierwszym punktem programu było rozstrzygnięcie konkursu przebierańców. Zwycięzcą został Robin Hood. Następnie na scenie wystąpił Zespół Teatru Muzycznego, bawiąc wszystkich przedstawieniem artystycznym łączącym w so-

Wielko serdecznie dziękuje za pomoc Władzom Uczelni, organizacji Yacht Club oraz Radzie Mieszkańców DS "Elektron".

■ WIELKA AKCJA KRWIODAWSTWA

16 czerwca br. studenci i pracownicy Politechniki Śląskiej w ramach WIELKIEJ AKCJI KRWIODAWSTWA mieli po raz piąty okazję do oddania krwi. Oddawanie krwi odbywało się w specjalnym ambulansie ustawionym przed Nową Halą Sportową. Oddano łącznie 50 l. krwi.

SPORT

■ Siatkówka plażowa

W Gliwicach rozegrane zostały eliminacje VI Mistrzostw Polski w Siatkówce Plażowej. Na boiskach Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej, gdzie rozgrywane były spotkania, wystąpiło 29 par z całego kraju, w tym 16 najlepszych par zawodowych w Polsce. Mimo niesprzyjającej pogody mecze rozgrywane były na bardzo wysokim poziomie. W walce o trzecie miejsce para Robert i Piotr Głogowscy uległa zespołowi Edward Pawlun - Piotr Wośowski 10:15. W finale, po pasjonującej walce team Grzegorz Kosatka - Dariusz Luks pokonał zespół Demar Częstochowa Speedo występujący w składzie D. Parkitny - J. Piotrowski. Najlepsi zawodnicy uhonorowani zostali nagrodami ufundowanymi przez przedstawiciela Plus GSM - Liberty GSM oraz KBH "Akord" Tarnowskie Góry.

■ Judo

- W hali Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej rozegrane zostały Mistrzostwa Śląska młodziczek i młodzików w judo. Zawody te były jednocześnie eliminacją do Mistrzostw Polski w tej kategorii wiekowej. Znakomicie

bie elementy kabaretu, teatru i musicalu. Później występowali studenci w amatorskim programie - śpiewając, grając i przedstawiając skecze. W trakcie tej części wystąpił również Akademicki Zespół Muzyczny, prezentując swój program. Około godz. 18.00 wystąpiły zespoły szantowe Nord Cape i DNA, a ok. 20.00 rozpoczęła się dyskoteka, która trwała do samego rana.

Organizatorem Majówki był UZSS, który bar-

zaprezentowali się zawodnicy AZS Politechniki Śląskiej. Złote medale wywalczyli: Wojciech Jaworski (kategoria (46 kg), Adrian Bielaszka (50 kg), Marcin Mazur (55 kg), Tomasz Tylutki (+90 kg) i Izabela Kempieńska (44 kg). Na drugim miejscu zawody ukończyli: Michał Warth (55 kg), Marcin Czarnecki (50 kg), Joanna Kolanko (36 kg), Marzena Łaszowska (40 kg) i Izabela Łęcka (70 kg). Trzecie miejsce wywalczyli: Izabela Herdzik (26 kg), Agnieszka Kluk (48 kg), Lidia Radwańska (+78 kg) i Paweł Dragon (81 kg). Są to wychowankowie trenerów Eugeniusza Olejniczaka, Waldemara Stochelskiego i Czesława Garncarza.

- Kolejny dobry występ zanotowali młodzi judocy AZS Politechniki Śląskiej Gliwice. Uczestniczyli oni w Międzynarodowym Turnieju Judo, jaki odbył się w czeskiej Jichlawie. W zawodach startowały 83 kluby reprezentujące Austrię, Niemcy, Holandię, Słowację, Czechy i Polskę. Gliwiczanie w kategorii młodzików zajęli I, a w kategorii dzieci - III miejsce. Indywidualnie (zdobywając I miejsce) najlepiej zaprezentowali się: Ignacy Rudawiec (44 kg), Wojciech Jaworski (48 kg), Michał Warth (58 kg), Patryk Dragan (36 kg) i Agnieszka Kluk (48 kg).
- Dużym sukcesem gliwickich judoków zakończył się również Międzynarodowy

Drużynowy Turniej dzieci, jaki rozegrany został w Wiedniu. Po wygranych we wszystkich walkach eliminacyjnych, w finale gliwiczanie pokonali I reprezentację Wiednia 8:3 oraz gospodarzy turnieju - zespół IC WAT STADLAU 7:4, zdecydowanie zwyciężając w turnieju. Była to już druga wygrana młodych judoków AZS Politechniki Śląskiej w tym turnieju. W roku 2000 walczyć więc będą o przejęcie dotychczas przechodniego pucharu na własność. Zespół AZS wystąpił w składzie: Maciej Gdański (26 kg), Krzysztof Zwierzyński (28 kg), Jacek Malczewski (30 kg), Tomasz Kempka (33 kg), Seweryn Czuba (36 kg), Kamil Kowalski (40 kg), Ignacy Rudawiec (45 kg), Wojciech Jaworski (50 kg), Michał Warth (55 kg), Aleksander Kowalski (60 kg) oraz Paweł Dragon (+60 kg). Zespół prowadzi Tadeusz Połomski i Czesław Garncarz.

- Olbrzymim sukcesem gliwickiego judoki młodego pokolenia - Jakuba Jaworskiego, zakończył się Międzynarodowy Turniej Judo, jaki odbył się w Bielsku-Białej. W kategorii 81 kg zajął on II miejsce, ustępując jedynie reprezentantowi Rosji. Zawody te były ostatnią eliminacją do reprezentacji Polski na Europejską Olimpiadę Kadetów, która zostanie rozegrana w pierwszych dniach lipca, w Danii. Główny Komitet Kultury Fizycznej wyraził zgodę na wyjazd 4 polskich judoków i właśnie wśród tej grupy znalazł się gliwiczanie Jakub Jaworski. Jest to wielki sukces młodego zawodnika a także sekcji judo AZS Politechniki Śląskiej, która obchodzi w tym roku 40-lecie swego istnienia.

■ Tenis stołowy

- Wydział Gier i Dyscypliny Polskiego Związku Tenisa Stołowego ogłosił listę rankingową za sezon 1998/99. Tenisiści AZS Politechniki Śląskiej uplasowali się na następujących pozycjach: Michał Gołdyn - 10, Karol Szotek - 31, Piotr Jezik - 36, Bartosz Kwodawski - 38, Jarosław Dudek - 40.
- Ogromny sukces zanotowała na swoim koncie młoda tenisistka stołowa AZS Politechniki Śląskiej Gliwice - Anna

Smółka. Podczas V Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży, rozgrywanej w tym roku w Biłgoraju, zdobyła złoty medal. Ten najcenniejszy krążek wywalczyła w deblu kadetek startując wspólnie z Olgą Mygą reprezentującą klub AZS WSP Częstochowa. Sukces młodej gliwiczanki cieszy tym bardziej, że prawdę mówiąc niewielu liczyło na tak dobrą postawę zawodniczki. Jak widać zostało jeszcze trochę piękna w tym skomercjalizowanym sporcie końca XX wieku.

■ Prorektor Akademickim Mistrzem Polski w Wędkarstwie

W dniach 4 i 5 czerwca br. odbyły się XX Ogólnopolskie Mistrzostwa Szkół Wyższych w Wędkarstwie Spławikowym. Organizatorami Mistrzostw była Politechnika Śląska, a przewodniczącym Komitetu Honorowego JM Rektor prof. Bolesław Pochopień.

Wielki sukces odnieśli reprezentanci naszej Uczelni, zajmując w klasyfikacji indywidualnej 3 pierwsze miejsca:

- I - Remigiusz Sosnowski
- II - Wiesław Chodasewicz
- III - Krzysztof Wieszała

W klasyfikacji drużynowej medalowe miejsca zajęły również obydwie reprezentacje Politechniki Śląskiej:

- I - Politechnika Łódzka
- II - Politechnika Śląska I
- III - Politechnika Śląska II

Reprezentacje Politechniki występowały w składzie:

Politechnika Śląska I
Krzysztof Wieszała - kapitan
Arkadiusz Freitag
Remigiusz Sosnowski
Politechnika Śląska II
Lech Górczyński - kapitan
Henryk Albrecht
Wiesław Chodasewicz

Zawody rozegrano na Kanale Gliwickim. Pogoda i ryby dopisały.

PAPIESKI OŁTARZ

Z wizytą papieską w Gliwicach wiązały się kilkumiesięczne przygotowania. Jednym z zadań było opracowanie projektu i wybudowanie ołtarza. Spośród sześciu zgłoszonych projektów komisja pod przewodnictwem ks. biskupa Jana Wierzchockiego wybrała projekt zespołu kierowanego przez prof. dra hab.inż. arch. Adama Lisika, kierownika Katedry Architektury i Metodyki Projektowania Wydziału Architektury naszej Uczelni. W skład zespołu wchodził: dr inż. arch. Beata Monika Lisik, dr inż. arch. Krzysztof Kozak i mgr inż. arch. Michał Wysowski. Do współpracy zaproszeni zostali: prof. art. malarz Maciej Bieniasz, art. rzeźbiarz Zygmunt Brachmański i mgr inż. Robert Szota (konstruktor).

obchodzonego w Kościele Roku Boga Ojca. Tron papieski został zamontowany na wysokości 9 m. Poniżej znajdował się ołtarz, przy którym odprawiona została msza święta koncelebrowana przez Metropolitę Katowickiego, arcybiskupa Damiana Zimonia. Nieopodal ołtarza został ustawiony trzydziestometrowy, metalowy krzyż, kształtem nawiązujący do masztu gliwickiej radiostacji. Wybór miejsca - lokalizacji oraz chęć wyróżnienia charakteru naukowo-technicznego miasta Gliwice zdecydowały, jak piszą autorzy w opisie projektu, o wyborze systemu konstrukcyjno-materiałowego, czego wyrazem są struktury kratowe tworzące łuki oraz krzyż.

O zastosowanym rozwiązaniu pisano m.in. w "Architekturze" (nr 6/99), podkreślając niespodziewaną i bardzo dosłowną symbolikę. Oryginalność rozwiązania zauważył już w mar-

czerwiec '99

Myślą przewodnią koncepcji architektonicznej ołtarza był motyw stworzenia człowieka, przedstawiony przez Michała Anioła na fresku sklepiennym Kaplicy Sykstyńskiej. Ołtarz w czerwono-biało-żółtej kolorystyce ukazywał jak Bóg wyciąga rękę do Adama, a ten ze wzajemnością ku Bogu. Dłonie z fresku symbolizowane były przez dwa łuki nad całością prezbiterium, które się jednak nie stykały. Ołtarz nawiązywał do tegorocznego hasła pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny - "Bóg jest miłością" oraz do

cu br. "Gość Niedzielny" (14.03.99 r.) w artykule pt. "Piękno i symbolika".

Projektowanie architektury sakralnej stało się prawdziwą życiową pasją profesora Adama Lisika. Jego kościoły stoją nie tylko w Polsce - o czym pisaliśmy w poprzednim numerze Z ŻYCIA... - ale także za granicą. Zastosowane rozwiązania prezentowane były na wystawach m.in. w Niemczech i w Kanadzie.

Papieski ołtarz (nocą) prezentujemy na okładce niniejszego biuletynu.

O POJEDNANIE WIARY I ROZUMU

Przemówienie Jana Pawła II podczas spotkania z Rektorami wyższych uczelni w Toruniu

Drodzy i Szanowni Panie i Panowie,
Rektorzy, Dziekani, Profesorowie -
Pracownicy nauki polskiej!

1. Jestem niezmiernie rad, iż ponownie na moim szlaku pielgrzymim po ojczyściej ziemi dane mi jest spotkać się z wami, ludźmi nauki, przedstawicielami wyższych uczelni z całej Polski. Jest rzeczą bardzo wymowną, że te spotkania ze światem nauki stały się już częścią inte-

Toruń 7.06.1999 r. – w oczekiwaniu na Ojca Świętego Jana Pawła II

gralną papieskich podróży po wszystkich kontynentach. Są to bowiem momenty szczególnego świadectwa. Mówią one o głębokiej i wielorakiej więzi, jaka istnieje pomiędzy powołaniem ludzi nauki a posługą Kościoła, która w swej istocie jest "diakonią Prawdy".

Wdzięczny Bożej Opatrzności za to dzisiejsze spotkanie, serdecznie pozdrawiam obecnych tutaj Rektorów i delegacje wyższych uczelni z całego kraju, a poprzez was obejmuję myślą i sercem cały świat polskiej nauki. Szczególne zaś pozdrowienie kieruję do Pana Rektora Uniwersytetu Toruńskiego, który tym razem gości nas w murach swej Uczelni. Dziękuję za słowa powitania, jakie skierował do mnie w imieniu wszystkich zebranych. Pozdrawiam także obecnego tutaj Przewodniczącego Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich.

2. Spotykamy się w murach Uniwersytetu, który - gdy idzie o datę powstania - jest stosunkowo młodą uczelnią. Niedawno obchodził 50-lecie swej fundacji. Jednak, jak pamiętamy, tradycje nauki związane z tym miastem sięgają głęboko w przeszłość i wiążą się z postacią Mikołaja Kopernika. Uniwersytet Toruński przez moment swojego powstania nosi na sobie ślad dramatycznych wydarzeń związanych z drugą wojną światową. Godzi się przy tej okazji przy-

pomnieć, że twórcami tej Uczelni byli w znacznym stopniu uczeni - wygnańcy z Uniwersyte-u Stefana Batorego w Wilnie i Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Z Wilna przyszedł do Torunia pierwszy Rektor Uniwersyte-tu prof. Ludwik Kolankowski, niestrudzony org-anizator Uczelni. Z Wilna przyszedł Karol Górski, historyk, pionier badań nad polską du-chowością religijną, i wielu innych. Z kolei ze Lwowa przyszedł prof. Tade-usz Czeżowski, szeroko zna-ny filozof. Ze Lwowa przybył także prof. Artur Hutnikie-wicz, znakomity badacz litera-tury. Krąg profesorów zasilili też uczeni przybywający ze zniszczonej Warszawy, wśród których nie sposób pominąć Konrada Górskiego, niezwykle wnikliwego badacza litera-tury. Oni i wielu innych, two-rzyli tę Uczelnię z wielkim po-święceniem. Były to czasy trudne, ale równocześnie cza-sy nadziei. A "nadzieja jest z

prawdy" - jak pisał Cyprian Norwid. W tych nadzwyczaj trudnych powojennych warunkach sprawdzali się ludzie, sprawdzała się ich wier-ność prawdzie. Dzisiaj Uniwersytet Toruński ma swoją własną fizjonomię i daje cenny wkład w rozwój polskiej nauki.

3. Nasze dzisiejsze spotkanie odbywa się w ostatnim roku mijającego tysiąclecia. Stojąc na przełomie tysiącleci, kierujemy nasze myśli na przemian w przeszłość i przyszłość. Szuka-my w przeszłości nauk i wskazówek dla naszej przyszłości. Chcemy w ten sposób lepiej okre-ślić i podbudować naszą nadzieję. Świat potrze-buje dziś nadziei i szuka nadziei! Ale czy dra-matyczna historia naszego stulecia: wojny, zbrodnicze ideologie totalitarne, obozy koncen-tracyjne i gułagi - nie skłania raczej do ulega-nia pokusie zniechęcenia i rozpacz? Pascal napisał kiedyś, że poznanie przez człowieka swej własnej nędzy rodzi rozpacz (por. "Myśli", 75). Aby odkryć nadzieję, trzeba zwrócić wzrok ku górze. Dopiero poznanie Chrystusa - doda-je Pascal - wyzwala od rozpacz, bo w Nim poznajemy nie tylko naszą nędzę, ale i naszą wielkość (por. tamże, 690, 729, 730).

Chrystus ukazał ludzkości najgłębszą prawdę o Bogu i zarazem o człowieku, objawiając Ojca,

który jest "bogaty w miłosierdzie" (Ef 2,4). "Bóg jest miłością" (1 J 4, 8). Taki jest właśnie temat wiodący mojej obecnej wizyty w Ojczyźnie. W Encyklice o Duchu Świętym pisałem: W swoim życiu wewnętrznym Bóg "jest Miłością", miłością istotową, wspólną trzem Osobom Boskim: miłością osobową jest Duch Święty jako Duch Ojca i Syna, dlatego "przenika głębokości Boże" jako Miłość-Dar nie stworzony. Można powiedzieć, iż w Duchu Świętym życie wewnętrzne Trójjedynego Boga staje się całkowitym darem, wymianą wzajemnej miłości pomiędzy Osobami Boskimi, i że przez Ducha Świętego Bóg bytuje "na sposób daru" (Dominum et vivificantem, 10). Ta Miłość, która jest Darem, daje się człowiekowi poprzez akt stworzenia i odkupienia. Dlatego: "Człowiek nie może żyć bez miłości. Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją, jeśli nie znajdzie w niej żywego uczestnictwa" (Redemptor hominis, 10). Ta właśnie prawda o "Bogu-Miłości" staje się źródłem nadziei świata i drogowskazem naszej odpowiedzialności. Człowiek może miłować, ponieważ został najpierw umiłowany przez Boga. Św. Jan nas poucza: "My miłujemy (Boga), ponieważ Bóg sam pierwszy nas umiłował" (1 J 4, 19). Prawda o Bożej miłości rzuca światło również na nasze poszukiwanie prawdy, na pracę nad rozwojem nauki, nad całą naszą kulturą. Nasze poszukiwania i nasza praca potrzebują idei wiodącej, fundamentalnej wartości, która by nadała sens i połączyła w jeden nurt badania uczonych, refleksje historyków, twórczość artystów i rozwijające się w zawrotnym tempie odkrycia techników. Czy istnieje jakaś inna idea, inna wartość lub inne światło, które byłoby w stanie nadać sens wielorakim poszukiwaniom i działaniom ludzi nauki i kultury, nie ograniczając równocześnie ich twórczej wolności? Otóż miłość jest tą siłą, która nie narzuca się człowiekowi od zewnątrz, lecz rodzi się w jego wnętrzu, w jego sercu, jako jego najbardziej wewnętrzna własność. Idzie tylko o to, by człowiek pozwolił się jej narodzić i by umiał nasycić nią swoją wrażliwość, swoje myślenie w laboratorium, w sali seminaryjnej i wykładowej, a także przy warsztacie sztuk.

4. Spotykamy się dzisiaj w Toruniu, w mieście zwanym "miastem Kopernika", na Uniwersytecie jego imienia. Odkrycie, jakiego dokonał Kopernik, i jego znaczenie w kontekście historii nauki, przypominają nam stale żywy spór, jaki

toczy się pomiędzy rozumem a wiarą. Chociaż dla samego Kopernika jego odkrycie stało się źródłem jeszcze większego podziwu dla Stwórcy świata i potęgi rozumu ludzkiego, to dla wielu było powodem poróżnienia rozumu z wiarą. Jak jest naprawdę? Czy rozum i wiara to dwie rzeczywistości, które wzajemnie muszą się wykluczać?

W rozdzwiewku pomiędzy rozumem i wiarą wyraża się jeden z wielkich dramatów człowieka. Ma on wiele przyczyn. Zwłaszcza począwszy od doby Oświecenia, przesadny i jednostronny racjonalizm doprowadził do radykalizacji postaw na gruncie nauk przyrodniczych oraz na gruncie filozofii. Powstały w ten sposób rozłam pomiędzy wiarą a rozumem wyrządził niepowetowane szkody nie tylko religii, ale i kulturze. W ogniu ostrych polemik zapominano często, iż wiara "nie lęka się rozumu, ale szuka jego pomocy i pokłada w nim ufność. Jak łaska opiera się na naturze i pozwala jej osiągnąć pełnię, tak wiara opiera się na rozumie i go doskonali" (Fides et ratio, 43). Wiara i rozum to "dwa skrzydła na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy" (tamże, wstęp). Potrzebna jest dzisiaj praca na rzecz pojednania wiary i rozumu.

Pisałem w Encyklice "Fides et ratio": "Wiara, pozbawiona oparcia w rozumie, skupiła się bardziej na uczuciach i przeżyciach, co stwarza zagrożenie, że przestanie być propozycją uniwersalną. Żłudne jest mniemanie, że wiara może silniej oddziaływać na słaby rozum; przeciwnie, jest wówczas narażona na poważne niebezpieczeństwo, może bowiem zostać sprowadzona do poziomu mitu lub przesądu. Analogicznie, gdy rozum nie ma do czynienia z dojrzałą wiarą, brakuje mu bodźca, który kazałby skupić uwagę na specyfice i głębi bytu (...) Odpowiedzią na odwagę (parresia) wiary musi być odwaga rozumu" (n. 48). Jest to w gruncie rzeczy problem wewnętrznej jedności człowieka, ciągle zagrożonej podziałem i atomizacją jego poznania, któremu brak zasady jednoczącej. Specjalne zadanie w tej dziedzinie staje przed dzisiejszą filozofią.

5. Ludziom nauki oraz ludziom kultury powierzona została szczególna odpowiedzialność za prawdę - dążenie do niej, jej obrona i życie według niej. Znamy dobrze trudności związane z ludzkim poszukiwaniem prawdy, z których dzisiaj na czoło wysuwają się: sceptycyzm, agnostycyzm, relatywizm i nihilizm. Dzisiaj nierzadko usiłuje się nam wmówić, iż skończył się bezpowrotnie czas pewności poznania prawdy, oraz że jesteśmy nieodwołalnie skazani na to-

talny brak sensu, na prowizoryczność poznania, ciągłą zmienność i względnosc. W tej sytuacji jawi się nagła konieczność potwierdzenia podstawowego zaufania do ludzkiego rozumu i jego zdolności do poznania prawdy - także tej absolutnej i ostatecznej. Człowiek jest zdolny do wypracowania sobie jednolitej i organicznej koncepcji poznania. Wycinkowość wiedzy i fragmentaryzacja sensu burzy wewnętrzną jedność człowieka. Człowiek dąży do pełni poznania, gdyż jest istotą, która z natury szuka prawdy (por. "Fides et ratio", 28) - i nie może bez niej żyć. Trzeba, aby nauka współczesna, a zwłaszcza współczesna filozofia, odnalazły - każda we własnym zakresie - ów wymiar sapiencjalny polegający na poszukiwaniu ostatecznego i całościowego sensu ludzkiej egzystencji.

Poszukiwanie prawdy dokonuje się nie tylko w indywidualnym zmaganiu w bibliotece czy w laboratorium, ale ma także wymiar wspólnotowy. "Człowiek udoskonala się bowiem nie tylko przez zdobywanie abstrakcyjnej wiedzy o prawdzie, ale także przez żywą relację z drugim człowiekiem, która wyraża się przez dar z siebie i przez wierność. W tej wierności, która uzdalnia do złożenia siebie w darze, człowiek znajduje pełnię pewności i bezpieczeństwa. Zarazem jednak poznanie oparte na wierze, którego podstawą jest zaufanie między osobami, nie jest pozbawione odniesienia do prawdy: wierząc, człowiek zawiera prawdzie, którą ukazuje mu druga osoba" (Fides et ratio, 32). Jest to z pewnością doświadczenie bliskie każdemu z was tu obecnych. Do prawdy dochodzi się także dzięki innym, w dialogu z innymi i dla innych. Poszukiwanie prawdy i dzielenie się nią z innymi jest ważną posługą społeczną, do jakiej w szczególny sposób są wezwani ludzie nauki.

6. Stają dzisiaj przed nauką - a w tym także przed polską nauką - wielkie wyzwania. Niebywały rozwój nauk i postęp techniczny rodzi fundamentalne pytania o granice eksperymentu, o sens i kierunki rozwoju technicznego, o granice ingerencji człowieka w przyrodę i śro-

dowisko naturalne. Postęp ten jest zarazem źródłem fascynacji jak i lęku. Człowiek coraz częściej lęka się wytworów własnego rozumu i własnej wolności. Czuje się zagrożony. Dlatego tak ważne jest dzisiaj przypomnienie sobie tej podstawowej prawdy, że świat jest darem Boga Stwórcy, który jest Miłością, a człowiek-stworzenie jest powołany do tego, aby był roztropnym i odpowiedzialnym gospodarzem w świecie natury, a nie jego bezmyślnym niszcycielem. Trzeba sobie ciągle na nowo przypominać, iż rozum jest darem Boga [św. Tomasz powiedział: największym darem Boga jest rozum], znakiem Bożego podobieństwa, jakie każdy człowiek w sobie nosi. Dlatego tak ważna jest ciągła pamięć o tym, iż autentyczna wolność badań naukowych nie może abstrahować od kryterium prawdy i dobra. Troska o sumienie moralne i o poczucie odpowiedzialności za człowieka ze strony ludzi nauki, urastają dziś do rangi podstawowych imperatywów. To właśnie na tym poziomie decydują się zarówno losy nauki współczesnej, jak i w pewnym sensie losy całej ludzkości. Trzeba pamiętać wreszcie o potrzebie nieustającej wdzięczności za ten dar, jakim dla człowieka jest drugi człowiek - ten, dzięki któremu, z którym i dla którego włącza się w wielką przygodę poszukiwania prawdy.

7. Znam trudności, z jakimi borykają się dzisiaj polskie uczelnie: zarówno kadry profesorskie, dydaktyczne, jak i studenci. Nauka polska, podobnie jak cała nasza Ojczyzna, znajduje się ciągle w fazie głębokich przemian i reform. Wiem też, iż pomimo to, polscy uczeni odnoszą znaczące sukcesy, z czego niezmiernie się raduję i czego wam wszystkim z serca gratuluję.

Droży i Szanowni Państwo, na zakończenie pragnę jeszcze raz podziękować za to dzisiejsze spotkanie. Pragnę zapewnić, iż sprawy kultury, sprawy nauki polskiej noszę głęboko w swoim sercu. Serdecznie was pozdrawiam, a poprzez was pozdrawiam wszystkie środowiska uczelniane w Polsce, jakie reprezentujecie: zarówno profesorów jak i studentów oraz cały personel administracyjny i techniczny, udzielając z serca Apostolskiego Błogosławieństwa.

Opracowanie redakcyjne: dr inż. Marian Mikrut, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów Pol. Śl., Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 237-26-22

Projekt okładki: dr inż. arch. Klaudiusz Fross, Wydział Architektury Pol. Śl.

Zdjęcia na okładce: Antoni Witwicki, L'osservatore Romano

Edycja sieciowa: URL:<http://www.polsl.gliwice.pl/alma.mater/biuletyn/index.html>

 Łamanie komputerowe i druk:

Zakład Graficzny Politechniki Śląskiej, Gliwice ul. Kujawska 1, tel. 237-21-97

zam. 242/99 1000 egz.

Dary dla Ojca Świętego od społeczności akademickiej Politechniki Śląskiej:

- miniatura rzeźby "Męka Pańska"
- medalion

17.06.1999 r.

